LAIKAS

Nr. 148 VIII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 15 DE SEPTIEMBRE — RUGSĖJO 15 D., 1955 M.

Susitiko du didieji priešai

VOKIEČIAI KREMLIAUS NENUSIGANDO

Kai po Ženevos „keturių didžiųjų" konferencijos Kremliaus atstovai pakvietė Vak. Vokietijos min. pirm. K. Adenauerį atvykti Maskvon pasitarimams abiejų valstybių dabarties ir ateities politikos klausimais, tai visas pasaulis labiau nustebo negu Ženevos konferencijos nepasisekimu. Nustebimo priežastis gal ir buvo toji, kad dar vis nebuvo galima suprasti, kaip susitiks du didžiausi priešai — Vokietija ir Sov. Rusija. O tačiau abiejų kraštų vadai susitiko Kremliuje kaip tik šiuo metu, kada Ženevoje vyksta komunistinės Kinijos ir amerikiečių pasitarimai, kada Londone tariamasi dėl nusiginklavimo ir Kipro salos, o tolimoje Madagaskaro saloje prancūzai prikalbina savo pačių atstatytą Moroko sultoną Ben Yussef grįžti atgal ir pradėti daryti tvarką savame krašte.

Nė vienoje pasitarimų salėje derybos neina gerai. Rytai ir Vakarai yra tiek toli vieni nuo kitų, kad neranda bendros bazės, ant kurios galėtų kartu atsistoti. Ypač sunkiai randa bazę vokiečiai su rusais Maskvoje. Tačiau, kas įdomu, Adenaueris, tas didysis šio meto derybų meisteris, Maskvoje kalba griežtai ir atvirai. Ar tik ne jis bus daugiausiai rusams pasakęs ne propagandinėje kalboje, o prie derybų stalo, ir pasakęs, net tai, ko nepasakė J. F. Dulles Berlyno pasitarimuose. Adenaueris išdrįso pareikalauti grąžinti virš devynių tūkstančių vokiečių belaisvių, laikomų sovietinėse stovyklose, jis pakalbėjo ir apie rusų kareivių žiaurumus karo metu, taip pat pasakė aiškią savo nuomonę dėl Vokietijos suvienijimo. Nors rusai taip pat žiauriai atsakinėja, prikišdami, kad vokiečiai pirmieji peržengė Rusijos sieną, bet kartu jie žino, jog vokiečiai jau seniai nebeturi hitlerinės valdžios, o Rusijoj tebevaldo ta pati komunistinė vyriausybė, kuri neša atsakomybę už praeitį. Tokia vokiečių drąsa ir toks atvirumas prie derybų stalo Vakaruose yra sutinkamas su palengvėjusia širdimi, nes jau žinoma, kad Adenaueris nepadarys Hitlerio žingsnio ir su Maskva nesusitars prieš Vakarus. O pati Maskva taip pat žino, kad su ja kalbasi Vak. Vokietijos atstovas kaip lygus su lygiu, o ne kaip pavergto krašto malonės prašąs atstovas.

PRANCŪZAI PRALAIMI AFRIKOJE

Prancūzams nesiseka senosiose savo kolonijose. Morokas pradėjo reikalauti laisvės, o kai jos negavo, tai ėmėsi ginklo. Prancūzų ir morokiečių kovos pastaruoju metu priėjo jau prie to, kad net patys prancūzai tarp savęs nesutaria dėl priemonių, — ar imtis griežtų karinių žygių ir susilaukti daugelio tautų pasmerkimo, ar derybomis dar laimėti ilgesnį laikotarpį ir, juo pasinaudojant, daugiau išnaudoti koloninę padėtį. Atrodo, kad laimės ta pusė, kuri nori derybų. Dėlto ir pradedama sudarinėti tarybas ir sultono padėjėjų kadrus, kad jie imtųsi atsakomybę už neramumus, kad jie ramintų sukilėlius ir grąžintų tvarką. Ar atstatytasis sultonas Ben Yussefas, šiuo metu gyvenąs Madagaskaro saloje, sutiks imtis tokio vaidmens, dar vis neaišku, bet manoma, kad ir jam sunkiai pavyks nuraminti įsibangavusią teroro jūrą ir įvesti tvarką visame Moroke. Prancūzams tai daug kaštuoja, o kartu ir žemina jų politinį prestižą tarptautinėje politikoje.

VAKARIEČIAI NESUTARIA

Tokio vakariečių nesutarimo pavyzdys šiuo metu kaip tik yra Kipro salos klausimas. Ši graikų apgyvendinta, o anglų valdoma sala jau kuris laikas reikalauja laisvės ir prisijungimo prie savo kamieno — Graikijos. Dėlto buvo ilgai tariamasi Londone, bet iš pasitarimų nieko neišėjo. Graikai viešai pasisakė, kad padės visais būdais savo broliams kipriečiams atgauti laisvę. Anglai prižada tik autonomiją, bet nesutinka leisti pasinaudoti apsisprendimo teise. Dėlto ir kyla neramumai ne tik pačioje Kipro saloje, bet ir Graikijoje bei visame Mažosios Azijos pakraštyje. Kuo šie nesutarimai užsibaigs, negalima numatyti, bet jie neprisideda prie Vakarų vienybės, ypač mažina Anglijos prestižą Azijoje, kur jai šiuo metu kaip tik yra reikalingas geras prestižas.

NAUJA DAINA — SENA GAIDA

Iki koktumo atsibodęs nusiginklavimo klausimas jau kuris laikas svarstomas Vakarų ir Rytų atstovų Londone. Vakariečiai iš kailio neriasi išgalvodami naujas formules, bet sovietų atstovas viskam pastoja kelią, savo krašto vardu atsisakydamas būti kontroliuojamas ir kartu norėdamas kontroliuoti kitų kraštų apsiginklavimą. Tai ta pati giesmė, kurią Molotovas giedojo prieš penkis su viršum metų New Yorke, paskiau prieš du metus Berlyne, visai neseniai Ženevoje, o dabar — truputį naujesne gaida — Londone gieda Sobolevas. Ir atrodo, kad nusiginklavimas yra tik tuščia kalba, nes sovietai niekada nesutiks, kad kas nors kontroliuotų jų ginklus bei ginklų kiekį. Taigi šis klausimas yra tik svajonė, kurios niekada nepavyks įvykdyti, kol komunistinė sistema bus bent kuriame žemės kampelyje.

Šiuo metu užėjusi konferencijų, derybų ir pasitarimų era tebesitęsia. Ir nežinia, ar ji užbaigs šaltąjį karą ir pradės karštąjį, ar pagaliau prasidės netikros taikos, geriau sakant, letarginio miego laikotarpis, kol koks didesnis vulkanas vėl vakariečius išbudins iš tos liguistos būsenos. — *ps.*

L. K. T. Muzėjaus Kūmai p. p. V. ir J. Čikštai, K. ir J. Čekanauskai, E. Čekanauskienė ir K. Deveikis Pipiras po muzėjaus atidarymo ir pašventinimo apeigų muzėjuje.

Tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimts penktųjų metų rugsėjo mėnesio ketvirtą dieną atidaromas ir pašventinamas

ARGENTINOS LIETUVIŲ KOLONIJOS TAUTINIS

M U Z Ė J Ú S

Muzėjaus eksponatai yra atvežti iš Lietuvos ir suaukoti lietuviškos visuomenės. Tai yra mūsų tėvų žemės kultūrinės ir tautinės vertybės, kurios liūdys būsimosioms kartoms tautos didybę.

Argentinos lietuvių organizacijų vadovybių ir lietuviškos visuomenės vardu šio muzėjaus atidarymo ir pašventinimo aktą pasirašo A. L. K. T. muzėjaus vadovybė ir kūmai.

L. K. T. M. VADOVYBĖ:

Kun. Pr. Garšva, M.I.C., A. Mikelionienė, Kun. V. Šimanskis, M.I.C.

L. K. T. M. KŪMAI:

Emilija Čekanauskienė su Jonu Čikštu,

Katalina Čekanauskienė su Kazimieru Deveikiu - Pipiru,

Vanda Čikštienė su Jonu Čekanausku.

MUZĖJŲ ATIDARIUS

1955 m. rugsėjo mėn. 4 dieną Avellanedoje įvyko jau seniai visų lietuvių lauktoji šventė — Lietuvių Kolonijos Tautinio Muzėjaus atidarymas. Prie muzėjaus patalpų, gražiai papuoštų Lietuvos ir Argentinos vėliavomis ir palmių lapais, jau anksti susirinko skaitlingas būrys tautiečių. Iškilmės pradėtos Argentinos ir Lietuvos himnais; po to, agr. A. Šantaro pristatyti, progai pritaikytas turininga kalbas pasakė, ponia A. Mikelionienė, muzėjaus organizatorė, ARLB. CV. pirmininkas p. Ignas Padvalskis, gen. T. Daukantas, LICA pirm. p. Z. Juknevičius, ALPPS Valdybos pirm. p. J. Čikštas, ir Aušros Vartų parapijos klebonas Pr. Garšva, MIC, kuris taip pat atliko muzėjaus pašventinimo apeigas.

Muzėjaus kūmais buvo pp. J. ir V. Čikštai, ponia E. Čekanauskienė ir p. K. Deveikis Pipiras, ir pp. J. ir K. Čekanauskai. P. Čikštas, ALPPS Valdybos vardu, įteikė p. Mikelionienei gėlių puokštę, pagerbiant ją už parodytą pasišventimą muzėjų organizuojant.

Po atidarymo, susirinkusieji buvo pakviesti apžiūrėti muzėjų ir susipažinti su jame telpančiu tikrai gausiu ir įdomiu lietuviškų vertybių rinkiniu. Šioje trumpoje apžvalgoje neįmanoma jų išvardinti bei aprašyti. Vien pažymėsiu, kad muzėjus paliko visiems geriausio įspudžio.

Po iškilmingos atidarymo dalies, Lietuvių Salėje įvyko kuklus užkandis muzėjaus naudai, dalyvaujant keliems šimtams rinktinės lietuviškos publikos.

Meninę programą su dideliu pasisekimu išpildė vyrų kvartetas „Aitvarai" (pp. V. Cibavičius, A. Slančiauskas ir A. ir V. Rastauskai), padainuodami: „Subatos vakarėlį", „Oi ko jūs liūdit", „Tykus vakars", „Aš išginiau palšus jaučius" ir „Į kovą", bei p. A. Mikelionienės vadovaujama jaunųjų birutiečių Tautinių šokių grupė, R. Runimui lydint akordeonu, gražiai pasirodydamos tautiniuose šokiuose „Vėdarai", „Kepurinė" ir „Žiogeliai". Ypač paskutinysis šokis buvo palydėtas karštu plojimu.

Šia ypatinga proga jaunųjų birutiečių atstovė įteikė R. Runimui gražią tautinę juostą, atsidėkojant už jo nuoširdų pasišventimą akompanuojant sambūrio tautiniams šokiams.

Meninė programa buvo baigta trumpu p. L. Sruogos žodžiu, dėkojant visiems prisidėjusiems prie šios šventės ypatingo pasisekimo..

Toliau sekė bendri publikos šokiai.

Tokiu būdu Argentinos lietuviai gali pasididžiuoti nauju kultūriniu laimėjimu — tikrai vertinga lietuviškų brangenybių šventove, kurioje bus sutelkta visa, kas mums yra brangu ir artima, kuo mes galėsim pasidžiaugti ir drąsiai parodyti svetimtaučiams. Muzėjaus lankytojai ir plačioji Argentinos lietuvių visuomenė su pagarba ir dėkingumu minės Muzėjaus įkūrėjų vardus. Jų tarpe, ypatingo atžymėjimo užsitarnauja ponia A. Mikelionienė, tiek širdies ir pasišventimo parodžiusi renkant ir tvarkant lietuviškas vertybes bei rūpinantis organizaciniais reikalais; p. J. Čikštas, nepagailėjęs pastangų, laiko ir išteklių sukeliant muzėjui finansinę paramą ir įrengimus; kun. V. Šimanskis, nuoširdžiai prisidėjęs prie eksponatų tvarkymo; kun. dr. A. Kleiva, LAIKO Redaktorius, nuolat rėmęs laikraščio skiltyse Muzėjaus organizavimą, kun. dr. Pr. Brazys, Muzėjaus dvasinis iniciatorius; Tėvai Marijonai, parūpinę pradines patalpas ir tuo įgalinę Muzėjaus įsteigimą. Apart tų svarbiausiųjų kūrėjų, šimtai tautiečių prisidėjo prie muzėjaus įsteigimo ir praturtinimo pinigine parama ir vertingais eksponatais, tuo įamžindami savo vardą Argentinos lietuvių istorijoje.

Tai, ką turime, yra vien graži pradžia. Argentinos Lietuvių Kolonijos Muzėjus laukia mūsų visų nenusilpstančios paramos ir rūpesčio. Laikui bėgant jis išaugs į pirmaeilę Pietų Amerikos kultūrinę įstaigą ir, drauge, mūsų kolonijos pažibą ir pasididžiavimą.

L. S.

Tautos Šventė Avellanedoje

Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje iniciatyva rugsėjo 11 d. Avellanedoje paminėta Tautos Šventė. Religinė dalis buvo Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje — šv. Mišios už Lietuvą, per kurias giedojo šv. Cecilijos choras, vadovaujamas p. V. Rymavičiaus, o meninė dalis įvyko Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Minėjimas atidarytas Argentinos ir Lietuvos himnais, kuriuos išpildė šv. Cecilijos choras, o šventei pritaikintą kalbą pasakė LICA pirmininkas p. Z. Juknevičius.

Meninę programą išpildė šv. Cecilijos choras, vadovaujamas V. Rymavičiaus.

Minėjimo metu buvo perskaitytas memorandumas, kuris bus pasiųstas atitinkamoms įstaigoms, reikalaujant Lietuvai laisvės.

Tautos Šventės minėjimo atgarsiai buvo labai gražūs, net plačiai skaitomas Argentinoje dienraštis „Clarin" net du kartus skelbė lietuvių Tautos Šventės minėjimą.

Tautos Šventė su dideliu pasisekimu buvo atšvęsta ir Palomare, apie kurią plačiau kitame Laiko numeryje.

Rio de Janeiro convertido en templo y altar, durante la celebración del XXXVI Congreso Eucarístico

¡Señor, mi Dios, grande eres en extremo!
De gloria y de hermosura estás vestido,
ciñéndote cual manto de la luz.
El que los cielos como lona extiendes,
construyes en las aguas tus estancias.
El que las nubes pones por carrozas,
y del viento caminas en las alas.
El que hace sus heraldos a los vientos,
sus ministros al fuego llameante.
(Salmo 103)

Así exultaba el corazón del salmista.

Frente al espectáculo de este Río de Janeiro, donde todas las bellezas naturales nos revelan "la obra de sus manos", el espíritu hacía suyo este himno de alabanza al Creador.

En la semana del Congreso Eucarístico Internacional, allí celebrado, todo contribuyó —organización, peregrinos, etc.— a crear ese clima de fervor, de entusiasmo y de auténtico espíritu de fe, que lo caracterizó.

La ciudad se vió totalmente transformada. Sus calles ofrecían el espectáculo agitado que puede dar la presencia de una inmensa multitud que las recorre apresuradamente sin poder ocultar, por ese gesto, su primera llegada a esa ciudad. Se concentraron representantes de todas las razas y lenguas, testimoniando así la universalidad de la Iglesia. Y esa universalidad hizo, de Río de Janeiro, un magnífico templo donde, en todas las lenguas, se rezó con un mismo espíritu y una misma intención: El triunfo de Cristo en las almas por medio de la Sagrada Eucaristía y, en virtud de ello, el triunfo de la paz de Cristo en el mundo entero.

Sobre una plaza inmensa — terreno ganado al mar— en la hermosísima bahía de Guanabar, fué levantado el altar e instalados más de 100 km de bancos desde los cuales, unos 300.000 peregrinos, podían participar en los actos comodamente sentados.

Una red extraordinaria de altoparlantes, funcionando continuamente, fué la encargada de hacer vibrar los corazones en la transmisión de las ceremonias realizadas en Plaza del Congreso.

A ambos lados del altar se habían instalado los tronos para los señores Cardenales y Obispos. Dos sitios vacios, en lugar de privilegio, hablaban de una presencia viva en el alma de la Iglesia y de los fieles de todo el mundo, de dos de sus hijos elegidos y señalados por la persecución detrás de la cortina de hierro: los Cardenales Mindzensty y Stepinac. Ausencia dolorosa y gloriosa a un mismo tiempo para la Iglesia, que se enriquece en su martirio.

Presidió los actos el Cardenal Legado de S. S. Pío XII, Cardenal Benedetto A. Masella. Fué recibido con los honores del Jefe del Estado, por las autoridades brasileñas, por el Presidente de Brasil, Sr. Café, y alrededor de 80 Obispos. El pueblo se congregó en las aceras del recorrido, aclamando al Papa y al Cardenal. Con un desfile de tropas fué cerrada la ceremonia de la recepción.

La apertura del Congreso congregó una multitud calculada en más de 500.000 personas que, en jubilosa manifestación portaron la imagen de Nuestra Señora de la Aparecida, en una magnífica carroza. Entre clamores e himnos se realizó este acto brillantísimo que duró cinco horas e hizo prever en esta nota, como anticipo del Congreso, que las ceremonias subsiguientes serían algo inimaginable: jornadas plenas de fervor y de entusiasmo, de fraterna convivencia, de intercambio de ideas. El pueblo de Río puso de manifiesto, en todo momento y circunstancia, una exquisita cordialidad para con todos los peregrinos.

Una jornada espléndida fué la dedicada a los niños. Era conmovedora esa masa blanca que en forma ininterrumpida se acercó a la Mesa Eucarística, a ofrecer su incontaminada inocencia como el mejor homenaje. No menos imponente fué la ceremonia nocturna dedicada exclusivamente a los hombres en la cual se congregaron más de 200.000.

Una nota tan elocuente como pintoresca, la constituyó el desfile de grupos de los distintos países con sus trajes regionales, presididos por sus banderas.

Paralelamente a las ceremonias públicas, diarias, del Congreso, se realizaron pequeños congresos por especializaciones, a los cuales se llevaron los problemas más candentes y de mayor actualidad y urgencia, para ser estudiados por personas competentes en las diversas materias.

Es indudable que estos encuentros habrán favorecido un mayor acercamiento y un beneficioso intercambio de experiencias, como así de resoluciones prácticas y que los frutos de este Congreso alcanzarán, más allá de las jornadas maravillosas y del entusiasmo de esos días inolvidables, a la vida misma de la Iglesia y de los pueblos americanos, particularmente.

Okupuotoje LIETUVOJE

ŽVEJYBOS LAIVYNAS KLAIPĖDOJE

Klaipėdos žvejų laivyno pagrindą sudaro 2-jų rūšių laivai — logeriai ir traleriai.

LOGERIAI yra tolimosios žvejybos laivai. Jų uždutois gaudyti silkes. Klaipėdoje yra apie 100 šios rūšies laivų. Jie nevadinami vardais, bet žymimi raidėmis „SRT" (sredny rybnyj traler) ir atatinkamu skaitmeniu. Dauguma logerių yra vokiečių gamybos. Jie yra apie 450 to. talpos. Keli yra ir rusų naujos gamybos. Tie laivai yra blogesnės kokybės ir jais nedrįstama plaukti į Atlantą. Keletą logerių pastatė ir vietinės Klaipėdos laivų dirbtuvės. Jų gamyba bloga: dažnai trūksta suvirinimai, praleidžia vandenį. Logerių įgulą sudaro apie 25 jūrininkai ir 1 — 2 moterys — virėjos. Kapitonai ir įgulų daugumą sudaro rusai. Politinis vadovas oficialiai į šios rūšies laivus neskiriamas. Bet tarp jūrininkų būna įterptas vienas kitas seklys.

Logerių jūrininkų atlyginimas krante 450 rb. brutto. Išvykus žvejoti prisideda atlyginimas už sugautą žuvį. Kartais jūrininkai į mėnesį uždirba iki 1.000 rublių.

Logerių prieplauka yra Smeltėje, netoli vadinamojo seno malkų uosto. Logeriai išbūna jūroje 3 — 6 mėnesius. Jų stovėjimo laiką uoste stengiamasi galimai sutrumpinti, nes vienos valandos stovėjimas kainuoja apie 300 rublių. Tačiau dažnai praeina mėnesiai kol išplaukiama į jūrą ir įgulos pradeda murmėti, nes krante atlyginimas yra mažesnis, o maistas blogesnis.

TRALERIAI. Jie, kaip ir logeriai, pažymėti kyriliškomis raidėmis „MRT" („maly rybnyj traler") ir skaičiais. Dėl šių raidžių jie pravardžiuojami „martyškomis". Jų Klaipėdoje mažiau negu logerių. Įgulą sudaro apie 10 žmonių. Tiek kapitonai, tiek jūrininkai daugumoje lietuviai. Šių laivų uždutois — menkių žvejyba Baltijoje. Maistas traleriuose žymiai blogesnis, atlyginimas mažesnis. Jų sustojimo vieta — kartu su logeriais Smeltėje.

PLAUKIOJANČIOS BAZĖS. Tai yra dideli tolimojo plaukiojimo tiekimo laivai. Klaipėdoje jų yra keturi: „Novaja Zmelia" (mažas laivas), „Tobruk", „Sovietskaja Arktika" — didelis, gražus ir pavyzdingas laivas. Ketvirtas šios rūšies laivas „Istra" atiduotas pereitą rudenį į kitą uostą. Dar vienas bazinis 3.000 to. talpos laivas „Karaganda" yra kiek seniau iš Klaipėdos dingęs.

Plaukiojančių bazių įgulas sudaro beveik išimtinai rusai. Juose leidžiami sienlaikraščiai, yra politinis vadovas ir pan. Šių laivų paskirtis — aprūpinti kuru, maistu, žvejybos įrankiais bei kt. reikmenėmis jūroj bežvejojančius logerius ir paėmus iš jų sugautą žuvį, pristatyti ją į uostą. Logeriuose silkės yra sūdomos statinėse ar specialiuose maišuose. Baziniai laivai kranu jas pakrauna ir gabena į uostą — Žuvies Bazę (rybbaza), kur jos persūdomos, rūšiuojamos, rūkomos ar kitaip perdirbamos. Šiuo metu statoma dar ir kita žuvies apdirbimo įmonė Smeltėje. Didžiausia sugautų silkių dalis išvežama į Rusiją. Klaipėdoje valstybinėse krautuvėse silkių kilogramas kaštuoja 9 — 15 rublių. Jūrininkai stengiasi silkes vogti ir slaptai pardavinėti. Anksčiau už tai bausdavo kalėjimu. Dabar šią bausmę taiko tik pakartotinai sugavus vagiant.

KITI LAIVAI KLAIPĖDOJE. Be žvejybos laivyno ir įvairių uosto pagelbinių laivų, Klaipėdoje matosi nemaža ir prekybos laivų iš Švedijos, Suomijos, Prancūzijos ir Vokietijos. Jūrininkai užsieniečiai užsiregistravę gali eiti į miestą. Einant jiems pro vartus (uostas yra aptvertas daugumoje mūrine siena) dažniausiai juos lydi sekliai. Yra trys jūrininkų sekimo organizacijos: MGB, vandens milicija ir jūrininkų seklių organizacija. Sekliai su jūrininkais kalbėtis negali. Patys sekliai vienas kitą seka.

SOCIALINIU POŽIŪRIU žvejų laivyno jūrininkų padėtis yra nepavydėtina. Pastovios gyvenamos vietos jie neturi. Dažniausiai į laivyną eina jauni, sveiki vyrai, kurie stoja į laivyną dėl palyginti neblogo atlyginimo. Keletą metų paplaukioję, jie ieško kito darbo. Net ir laivo kapitonai daugumoje yra „svieto perėjūnai", kurie keliauja iš vieno uosto į kitą.

Tas pats pasakytina ir apie laivuose tarnaujančias moteris — virėjas. Moterys ir vyrai gyvena kartu po 4 — 7 žmones vienoje kabinoje. Pastovią gyvenamąją vietą teturi tik kapitonai ir tai ne visi. Jūrininkai bei virėjos gyvena kabinose taip pat ir tuo metu, kada laivas stovi uoste.

Plaukiant į jūrą laivus tikrina policija. Draudžiama vežtis alkoholinius gėrimus ir ginklus. Jūrininkai dažnai pasiima odekolono, kurį geria degtinės vietoje. Grįžtant iš žvejybos pirmasis policijos kontrolės klausimas ar nebuvo laivas įplaukęs į svetimus uostus. Kapitonams yra išleistos instrukcijos, pagal kurias į svetimus vandenis galima įplaukti tik didžiausio būtinumo atveju. Tikrinimui užsibaigus kapitonas grąžina jūrininkams jų pasus.

griežtai atsisakyta, motyvuojant tuo, kad M. K. nesąs socialistas ir socialistinės spaudos nepalaikysiąs. Pasirodė, jog ir to dar neužteko. J. Vileišis Sukaktuvininkui parašė ilgoką laišką, kuriame mėgino įrodinėti, jog „Lietuvos Žinios" nesančios socialistinės...

Tuo pat metu M. Krupavičius rašinėjo ir „Lietuvos Ūkininkui", pakol taip pat neišryškėjo jo antikatalikiška kryptis. Tai būta 1904 — 1907 m. laikotarpyje.

Sukaktuvininkas pradėjo rašinėti būdamas mokiniu Veiverių Mokytojų Seminarijoj ir tęsė mokytojaudamas. Tačiau mokytojavimo pabaigoj jau buvo persimesta į aiškiai katalikišką „Šaltinį". Jame daugiausia pasirašinėdavo G. Taučiaus slapyvardžiu. Papilėje mokytojaudamas M. Krupavičius vaidino Vaižganto vaizdelyje, pavadinimu, bene, „Nepadėjus nėr ko kasti", Gabriuko Taučiaus rolę. To slapyvardžio Sukaktuvininkas nemetė net ligi šių dienų. M. M. lygiagrečiai vartojo visą eilę ir kitų slapyvardžių, kaip: Jonika, Michelsonas, Keršys, Kručius, M. M., K. M. ir kit.

Vėliau, įstojęs į Seinų Seminariją, daugiausia rašinėjo į „Šaltinį", tačiau buvo pasiekęs ir Staugaičio leidžiamą „Vadovą". „Šaltinis" jau dėjo kaikuriuos Jo straipsnelius vedamaisiais. Vadinasi, buvo prisikasta ligi publicisto rango. „Vadovas" tuomet mokėjo net šiokį tokį honorarą. Kadangi M. K. mokėsi savo lėšomis, iš niekur negaudamas jokios paramos, tad tas honoraras jo buvo ypatingai vertinamas. Seminarijoj buvo pradėta ir knygelės rašyti. Tiesa, viena jų buvo parašyta dar mokytojaujant Lenkijoj, Lomžos gubernijoj. Tenai buvo pritaikinta lietuvių dvasiai ir jų reikalams Žyberk Plioteraitės skirta jaunimui knygelė — Kryžkelėj — Na Przelomie. Koks tos knygelės rankraščio likimas — nežinoma ir šiandien. Tačiau gaila, kad toji knygelė neišvydo pasaulio šviesos, nes tai buvęs labai gražus ir aktualus aniems laikams jaunimui turinys.

Kiek vėliau — buvo parašytos net trys knygelės, skirtos Seinuose leidžiamam žmonių Knygynui. Tai buvo Apie Dūšią, Apie žmogaus atsiradimą (tikslus pavadinimas nebežinomas) ir dar trečioji, taipogi apie pavadinimą žinių nebegauta. Buvo laukta honoraro, tačiau paskutinį kartą betaisant rankraštį užtiko Seminarijos prorektorius, Jalbžykovskis, jį atėmė ir, nepaisant visų prašymų, nebegrąžino. Į

jo rankas negrąžinamai pakliuvęs ir dar ne vienas M. K. straipsnis, skirtas "Šaltiniui", o taipogi ir pirmutinis, o, kartu, ir paskutinis Sukaktuvininko rašytas eilėraštis — Odė Maslausko obuoliams. Kelis kartus dar prieš ją M. K. buvo parašęs apysakaičių. Viena iš jų tilpo, berods, „Viltyje", kuriai dažnokai buvo pasiunčiama Jo raštų. Minėtoji Odė nebuvo skirta spaudai, tik vienam Seminarijos draugui kuris dažnai pavaišindavo obuoliais, atvežtais į Seminariją jo tėvo.

Pagrindiniai Sukatuvininko M. Krupavičiaus straipsniai — publicistiniai: politika ir visuomeniniai reikalai. „Tiesos Kelyje" buvo rašyta eilė studijų iš liturgijos ir pastoracijos. Vėliau buvo stengtasi tas studijas surinkti ir išleisti atskiru leidiniu. Jų buvo susidaręs nemažas skaičius. Idėjos draugai rengėsi išleisti ir Mykolo Krupavičiaus publicistiką. Lietuvoje buvo sudaryta speciali komisija šios rūšies raštams surinkti. Jos pirmininku buvo Matijošaitis. Toji Komisija buvo bebaigianti savo darbą. Pats Sukaktuvininkas vietomis padėdavo komisijai iššifruoti tuos klausimus, kurių ji neįstengdavo. Deja, tai visa kartu — su pirmininku, o gal ir visa komisija pasiliko Lietuvoje. Dabar kažin, ar kas begalės Sukaktuvininko raštus surankioti. Tuo labiau, kad nė pats Sukaktuvininkas nebepajėgs prisiminti visų savo slapyvardžių, o tuo labiau — straipsnių ir studijų.

Jeigu kiltų konkretus klausimas: kuriuose laikraščiuose ir žurnaluose Sukaktuvininkas yra rašęs? — Į tai reikėtų atsakyti, kad beveik visuose katalikiškuose. Nekatalikiškuose rašinėta, kaip anksčiau pasakyta, „Vilniaus žiniose" ir „Lietuvos Ūkininke", kol galutinai paaiškėjo jų priešiškas nusistatymas religijos ir Bažnyčios atžvilgiais.

M. Krupavičius yra dalyvavęs įvairių katalikiškų laikraščių redakciniuose kolektyvuose, kaip: „Ateities Spindulių", „Laisvės", „Tiesos Kardo", „Tėvynės Sargo" Vilniuje ir Kaune ir kt. Pats Sukaktuvininkas yra redagavęs „Krikščionį Demokratą", „Visuomenininko Biblioteką" (knygų leidykla), „Laisvąją Lietuvą", „Tėvynės Sargą" Vokietijoj ir kit.

Be pirmiau minėtų knygų ir brožiūrų Sukaktuvininkas yra parašęs: 1) Socialistai — Bolševikai, 1918 m. Anoniminis rašinys, 2) Žemės Klausimas Lietuvoje, bene, 1920 m., 3) Kunigas dvidešimtojo amžiaus visuomenėje, 1920 m. Už ją Voldemaras parašė straipsnį: Krupavičius — bolševikas, 4) Žemės klausimas Lietuvos (lietuvių ir žydų) politinių partijų programose, 1919 ar 1920 m., 5) Kova už žemę ir ūkininką, 1920 m., 6) Į kovą už žemę ir laisvę, brošiūra — išleista Lietuvos Gelbėjimo Komiteto, 7) Mūsų Keliai (Leonas XIII ir mes), 1921 m., 8) Dangaus šviesa, Leonas XIII, 9) Apie Visuomeninį Darbą, 1928 m., 10) Liaudies Tarnyboje, 1928 m., 11) Civilinė Santuoka, 12) Jonas Basanavičius, 1927 m., 13) Krikščioniškieji Valstybinio gyvenimo dėsniai (versta), 1948 m., 14) Krikščioniškoji Demokratija, 1948 m., 15) Lietuvių politinės partijos, Keršio slapyvardžiu. Jų esama ir daugiau, tačiau šiuo tarpu negauta duomenų.

Darbai rankraščiuose: 1) Darbas ir Kapitalas. Beveik dešimties metų darbas — likęs Lietuvoje, 2) Liturginis Katekizmas. Platus rašinys — taipogi likęs Lietuvoj, 3) Prie Kristaus kojų. Trumpi apmąstymai darbo kunigams — čionai, 4) Liturginis Vadovas parapijų kunigams. Čionai. Stambus rašinys, tačiau dar nebaigtas.

Šia proga dar paminėta viena Sukaktuvininko parašyta knygelė: „Kokia mums reikalinga Mokykla" — perspausdinta iš Draugijos, Šv. Kazimiero Draugijos leidinys, Nepriklausomybės pradžioje.

Be to, šio rašinio ankstyvesnėse žiniose nesuminėta, jog Sukaktuvininkas yra bendradarbiavęs „Studentų žodyje", kurį anais laikais redagavo Linkus, tada studentas, Šimučio ir Pakšto draugas, dabar klebonas Čikagoje. Tai buvo dar caro laikais.

Garbingajam Sukaktuvininkui linkėtina dar ilgus metus nepaleisti plunksnos iš rankų ir dirbti taip energingai rašytojo bei žurnalisto darbą, kaip jį Sukaktuvininkas dirba Tėvynės laisvinimo bare. Dievuli, Jam padėk!

PREL. M. KRUPAVIČIUS — GARBINGAS JUBILIATAS

PRANYS ALŠĖNAS

Vienam iš garbingųjų mūsų tautos vyrų, dideliam Tėvynės patriotui, prakilniam dvasiškiui, energingam visuomenininkui, daug nuveikusiam Nepriklausomybės metais vastybininkui, buv. Žemės Ūkio Ministeriui, Lietuvos Žemės reformos iniciatoriui, žymiam rašytojui ir laikraštininkui, nepamainomam oratoriui ir nepailstančiam kovotojui dėl Tėvynės laisvės — VLIKo pirmininkui, Prelatui Mykolui Krupavičiui, šiemet sukanka ypačiai garbinga ir sudėtinai triguba sukaktis. Būtent, birželio mėn. 15 d. suėjo lygiai dešimt metų kaip Prel. M. Krupavičius vadovauja vyriausiam mūsų laisvės kovos organui — Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui, spalio mėn. 1 d. sukaks Jam septyniasdešimt metų amžiaus, o taip lygiai šiemet sueina penkiasdešimt metų nuo to laiko, kada pirmasis jo rašinėlis tilpo pirmame spaudą atgavus Smilgos leidžiamame „Lietuvių Laikrašty" Petrapilyje.

Eilės tvarkoj čia suminėtų pirmųjų dviejų sukakčių proga, jau yra buvę spaudoj rašinių, tikiu, jų ir daugiau bus, tačiau rašantysis šias eilutes norėtų šį tą užsiminti apie garbingąjį Sukaktuvininką, kaip apie plunksnos darbo dirvonų purentoją, nes penkiasdešimties metų laikotarpy daug, o labai daug, Sukaktuvininko toje srityje nudirbta, daug prirašyta.

Po minėtojo debiuto „Lietuvių Laikraštyje", M. Krupavičius perėjo dirbti į „Vilniaus Žinias". Jose buvo pttalpinta gana daug korespondencijų, pasirašinėjant po jomis M. Kruopele. Pirmas Sukaktuvininko straipsniukas pasirodė 1905 m., jam baigus Veiverių Mokytojų Seminariją. Tame straipsnelyje buvo ir aprašytos Seminarijos pabaigtuvės. Kai iš Petro Vileišio „Vilniaus Žinių" redagavimą ir leidimą perėmė Jonas Vileišis, duodamas joms ir naują „Lietuvos Žinių" vardą bei liberalią pirmeiviską kryptį, tuomet M. K. „Lietuvos Žinias" apleido. Jonas Vileišis, matyt, jo rašinius itin vertino, nes rašė net kelis laiškelius, prašydamas ir toliau rašinėti. Tačiau buvo

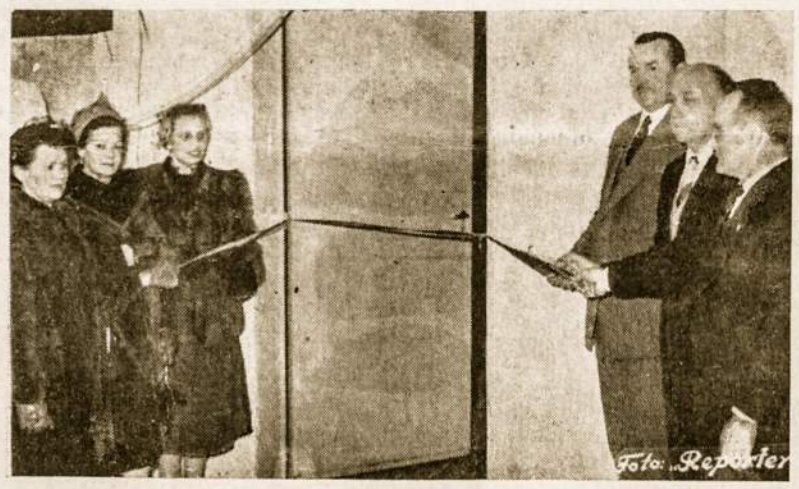

Kazimieras Deveikis - Pipiras ir Katalina Čekanauskienė, Jonas Čekanauskas ir Vanda Čikštienė, Jonas Čikštas ir Emilija Čekanauskienė — L.K.T.M. Garbės Kūmai, muzėjaus šventinimo metu.

VYKDOMOSIOS TARYBOS VEIKLA

VT PIRMININKO IR LIT V-JO PRANEŠIMAS

(VALDYTOJŲ PRANEŠIMAI Š. M. RUGP. 12 D. VLIKO POSĖDYJE)

BENDROSIOS POLITINĖS PADĖTIES APŽVALGA. Gyvename įvairių krizių laikotarpį. Tokių krizių netrūksta ir mūsų politinėje emigracijoje. Man atrodo, kad tai liečia ne tiktai mūsų laisvinimo organus, bet tų sunkumų priežastis yra daug gilesnė. Šiais ir ateinančiais metais turbūt didžiausia dalis mūsų, lygiai kaip ir kitų pavergtųjų tautų, emigracijos taps svetimų valstybių piliečiais; jie įgis naują tėvynę ir gyvens naujų interesų sūkuryje. Tai negalės neatsiliepti į mūsų emigracijos politinį ir patriotinį ir patriotiniai lietuvišką svorį. Tai atsilieps ir į mūsų laisvinimo darbą bei jį dirbančias institucijas. Vien tik Vliko eventualus kėlimas į JAV-bes čia nėra joks išganymas ir visų susidariusių problemų neišriš. Mūsų vyriausieji laisvinimo organai turi būti sudaryti iš Lietuvos piliečių. Antra vertus, kitų valstybių piliečiams ne visuomet bus leidžiama atstovauti Lietuvos interesus politinėje plotmėje.

Bendroji pasaulio politinė padėtis mūsų kraštui nežada greito išsilaisvinimo. Todėl, gyvendami tremtyje jau antrąjį dešimtmetį, mes turime kruopščiai išanalizuoti esamą pasaulio situaciją, blaiviai įvertinti mūsų jėgas ir nustatyti ateities darbui metodus ir gaires. Noriu tikėti, kad numatoma Vliko sesija JAV-se, kurioje dalyvaus didesnis žmonių skaičius, tuos visus mūsų tautai ir valstybei statomus gyvybinius klausimus palies ir savo sprendimus padarys. Vienas klausimas jau šiandien yra visai aiškus ir jokių diskusijų nereikalingas. Tai yra visų mūsų veiksnių ir organizacijų vienybės klausimas. Šimtus kartų kartojame, kad šiais lemtingais mūsų tautai laikais yra reigalinga visų mūsų tvirta vienybė ir susiklausymas. Rodos, visi tai pripažįstame, o tos vienybės kaip nėra, taip nėra. Pavartykime kai kuriuos mūsų spaudos leidinius: su kokia neapykanta lietuvis puola lietuvį, rodos, jam jis jau blogesnis ir piktesnis už bolševiką. Ir tai daroma dažnai be jokio pagrindo arba kuriais nors asmeniniais egoistiniais ar sroviniais sumetimais. Prieš Vliką nukreipti puolimai yra pasiekę rekordą. Tiesiog su kažkokiu sadistiniu įniršimu kai kurie mūsų spaudos leidiniai puola Vliko žmones. Ir už ką? Juk tie žmonės, dirbdami jiems pavestą darbą, neša didelę atsakomybę prieš tautą ir savo sąžinę. Kodėl gi jiems reikia jų darbą dar sunkinti? Jei kas kam yra neaišku, jei kas turi kokių klausimų — visuomet gali būti išaiškinta ir reikalingos informacijos duodamos. Ir joms gauti nėra reikalingi nei įžeidinėjimai, nei pikti išgalvojimai ar išvedžiojimai.

Svetimieji, mūsų spaudą sekdami (o mes tikrai žinome, kad tai yra daroma), atitinkamas išvadas ir apie mūsų kultūros lygį, ir apie mūsų politinį pajėgumą.

Šioji žaizda mūsų kūne turėtų būti kuo greičiausiai gydoma, nes šiaip ji, kaip koks vėžys, mus silpnina ir visa mūsų darbą gali paversti niekais.

VYRIAUSIEJI PLB ORGANAI. JAV-bių lietuviams įsijungus į PLB, galima ir reikia galvoti apie vyriausiųjų PLB organų sudarymą. Pagal PLB Statuto 44 pragrafą, tektų kviesti Pasaulio Lietuvių Seimą, į kurį turimais daviniais, turėtų atvykti iš įvairių kraštų 36 atstovai: Iš J. A. V. —5; iš Kanados — 6; iš Urugvajaus — 1; iš Venesuelos — 2; iš Argentinos — 2.

Kils sunkus klausimas ar atskiros bendruomenės galės apmokėti savo atstovų kelionę į Seimą, kurio vieta turėtų būti JAV-se. Tuo klausimu LIT dabar aiškinasi su atskiromis bendruomenėmis.

Pasaulio Lietuvių Seimo uždaviniai yra numatyti Statute, 42 pragrafe. Seimo darbams reikės tinkamai pasiruošti. Atskiros bendruomenės turės apsvarstyti klausimus, kurie bus Seime keliami, ir anksto turės būti paruošti numatytos PLB konstitucijos ir kitų institucijų (Kultūros Fondas ir pan.) statutų projektai. Pagaliau kyla klausimas, kas turi Seimą sušaukti. Yra dvi galimybės:

a) kovoti su komunizmu ir

b) kelti Lietuvos reikalą vakarų pasaulyje.

Pirmasis tikslas — kovoti su komunizmu — yra grynai rezistencinio pobūdžio ir praktiškai vykdomas dieną iš dienos jau antruosius metus. Šitą praktiškąją rezistenciją atlieka Informacinės Tarnybos.

RADIJO SKYRIUS

1. Šio skyriaus veikla dalinai remiasi Vilniaus Radiofono Sekimo Stoties darbu. Ši stotis jau beveik 3 metai kaip veikia Pajūryje. Iki šiol tačiau buvo turėta sunkumų su patalpomis. Nuo spalio pradžios numatyta gauti naujas, tinkamas ir jau pastovias darbui patalpas.

Radijų programos sekamos nuo 5 val. ryto iki 22 val. vakaro. Apie vidurnakti klausomasi „Užsienio lietuviams laidos" Be to, girdėtų transliacijų užrašymas mašinėle užsitęsia iki 1 — 2 val. nakties.

MŪSŲ RADIJO VALANDĖLĖS UŽSIENIO SIŲSTUVUOSE. Šiuo momentu lietuviškos transliacijos punktų turime tris: Madride, Romoje ir Vatikane.

Paskutiniame pereitų metų Vliko posėdyje pranešiau, kad Ispanijos Radio Nacional direkcija sutiko įvesti lietuvių valandėlę. Stoties vadovybė Madride savo pažadus tesėjo ir nuo š. m. sausio 2 d. pradėjo transliuoti kasdien po 10 min. mūsų programą. Vėliau transliacijos laikas buvo pratęstas iki 15 min.

Nuo pirmos dienos mūsų transliacijos buvo siunčiamos 32,04 mtr. banga, kuri labai gerai buvo girdima. Bet vasario 25 d. rusai pradėjo šitą transliaciją smarkiai trukdyti. Todėl Madridas nuo kovo 15 d. transliacijas siunčia dar ir antra — 42,31 metro banga. Pastaruoju laiku trukdymai nors nenustojo, bet susilpnėjo. Kai viena banga trukdoma — kita banga galima dar pakenčiamai girdėti.

Stotyje dirba du asmenys: kun. P. ir ponas L. Ponas L. sudaro programa ir kartu yra kalbėtojas. Sekmadienio pamokslą sako kun. P. Be to, kun. P. verčia visą programą į ispanų kalbą ir patiekia ją radiofono vadovybei, kuri ją peržiūri.

Radijo stotys Romoje ir Vatikane visą laiką kasdien spinduliuoja po 15 min. mūsų programą. Tokiu būdu visa mūsų radijo programa yra 45 min., spinduliuojama per 12 bangų: Vatikanas — 5 bangomis ir Madridas 2 bangomis.

SPAUDOS SKYRIUS

Leidžia ir toliau 3 Eltas: laidas:

a) ELTOS INFORMACIJOS išeina 3 kartus per mėnesį.

b) ELTA - PRESSEDIENST leidžiamas 1 kartą per mėnesį po 10 puslapių. Siunčiama tik paprašius; pareikalavimas didėja. Išaugo nuo 200 į 330 egz. Daug žinių duoda apie PET veiklą. ELTA - PRESSEDIENST yra tas biuletenis, kuris Europoje apie ACEN daugiausia informuoja.

c) ELTA - PRESS leidžiamas 1 kartą per mėnesį, 18 pusl. 600 egz. Šio biuletenio leidimas užpildė tikrai skaudžią spragą, nes tiek italų spauda, tiek įstaigos ir visuomenė pasigedo lietuviškų informacijų. Mūsų ELTA - PRESS buvo guodžiai priimta ir dabar plačiai naudojama ir cituojama itališkų laikraščių. Remiantis Stampos iškarpų sekimo biuro daviniais, šis biuletenis per mėnesį įvairiausių itališkų laikraščių cituojamas apie 150 — 200 kartų. Italų kalba Eltos dar pareikalauta iš Prancūzijos, Meksikos, Kanados, Čilės ir Japonijos.

d) Vasario 16 d. proga, susitarus su kun. Bunga, buvo išleisti 3.000 egz. atvežto partizanų laiško iš Lietuvos „Hilferuf aus den Waeldern Litauens".

e) Šiuo metu yra paruoštas manuskriptas vokiečių kalba „Krikščionių persekiojimas Lietuvoje". Manuskriptą peržiūrėjus bus ieškoma kelių ir būdų jį išleisti. Brošiūra bus 5 — 6 spaudos lankų apimties.

f) Inform. Tarnybos Valdytojui teko praeitame pusmetyje dalyvauti keturiuose parengimuose: 1. Lietuvos vokiečių kultūrininkų suvažiavime Lueneburge ir skaityti paskaitas: a) Memmingene vasario 16 d. proga, b) Schweifurte birželio 15 d. proga, ir c) Ulme birželio 15 d. proga.

g) Informacijos Tarnyba pati atliko arba su jos parama buvo išleisti Steigiamajam Seimui paminėti atsišaukimai vokiečių, prancūzų ir ispanų kalbomis. Taip pat šitie atsišaukimai buvo išsiuntinėti į Prancūziją — 2334 egz., į Vokietiją — 2246 egz. ir į ispaniškus kraštus — 2024 egz.

a) Seimas šaukiamas JAV LB Krašto Valdybos susitarus su LIT ir kitų kraštų bendruomenėmis;

b) Seimas turi būti šaukiamas Vyr. LOKo, kurį sudarytų grupių atstovai.

Šį klausimą Vlikui teks šioje sesijoje išspręsti.

KNYGŲ LEIDIMUI SUBSIDIJOS. Knyga yra viena efektingiausių lietuvybės išlaikymo priemonių. Todėl LIT rūpinasi išleisti tokias knygas, kurių privačia iniciatyva nesimama išleisti. Pav. prieš metus LIT išleido V. Čižiūno knygą „Tautinis auklėjimas šeimoje" ir ją buvo nusistatyta platinti per bendruomenes. Tikėtasi, kad tuo būdu bus sumažintos platinimo išlaidos ir knyga taps prieinamesnė. Deja, šios viltys nepasitvirtino. Jau greit bus dveji metai, kaip knyga išsiuntinėta platinti, bet iki šiol išparduotas labai nedidelis jos kiekis. Aš čia paminėjau šią knygą dėl dviejų priežasčių: ją išleido LIT ir visuomenė apie ją buvo geriau painformuota, negu apie kurį kitą leidinį. Be to, ji yra tikrai vertinga. Geriausieji šios srities specialistai — auklėtojai bei visuomenininkai — ją labai augštai vertina. Todėl tai, kad ji guli sandėliuose, gali reikšti tik vieną, būtent — kad mūsų visuomenė lietuviškomis problemomis per menkai domisi.

LIT su Švietimo Komisija rengiasi dar šiemet išleisti dvi knygas: žinomojo muziko prof. Žilevičiaus „Lietuviškąjį Dainyną" ir Saudargienės „Liaudies šokis Lietuvoje". Abi šios knygos be abejo turi didelę vertę ir į jų propagandą bei platinimą bendruomenės turėtų aktyviau įsijungti, nes, jei kartosis ligšiolinė padėtis, kaip buvo su „Taut. aukl. šeimoje", tai kyla klausimas, ar iš viso verta lituanistinio pobūdžio knygas leisti. Tuo keliu einant yra pavojus, kad gali sustoti bet kuris kultūrinis darbas. Juk koks intelektualas sutiks atsisakyti savo laisvalaikio, jei jo kūrybiniu darbu niekas nesidomi.

Koks receptas būtų kovai su plintančia apatija? Iš savo pusės, manyčiau, kad ar nebūtų tikslu, kad bendruomenių susirinkimuose, suvažiavimuose, spaudoje etc. būtų mažiau kreipiama dėmesio savitarpio ginčams, nesklandumams, o būtų stengiamasi iškelti pozityviai atliktus darbus, nežiūrint, koks asmuo, organizacija ar veiksnys jį atliko. Reikėtų rodyti daugiau iniciatyvos keliant įvairius konstruktyvius pasiūlymus. Tai, žinoma, nėra joks stebuklingas receptas, tačiau jei mes bent kiek jo laikytumėmės, daug prisidėtume prie lietuvybės gaivinimo tremtyje.

KONKURSAS. Su dideliu pasitenkinimu noriu nurodyti vieną malonų mūsų gyvenime reiškinį. Du lietuviai teisininkai, p. p. Šnapšys ir Klovas, dirbą JAV-se kaip paprasti darbininkai, paskyrė 250 dolerių premiją geriausiam konkursiniam darbui parašyti. Premijos skyrėjai konkurso temą parinko „Lietuvių pastangos suvienyti Vakarų ir Rytų Bažnyčias" ir kreipėsi į LIT, prašydami šį konkursą pravesti. LIT, pasitarusi su Švietimo Komisija ir turėdama galvoje p. p. Šnapšio ir Klovos pageidavimus, paskelbė šio konkurso taisykles ir sudarė jury komisiją geriausiam parašytam darbui premijuoti.

Ši premija verta ypatingo dėmesio. Iki šiol pas mus buvo premijuojami tik grožinės literatūros veikalai, gi moksliniais darbais iš viso nesidomėta. Šnapštys ir Klovas yra pionieriai šioje srityje. Skirdami premiją, jie abu tikėjosi paskatinsią Europoje likusius lietuvius akademikus susidomėti tautinėmis problemomis ir jas moksliškai išgvildenti. Tikėkimės, kad jų pirmas žygis duos gerą pavyzdį ir mokslinių darbų premijavimas taps nauja mūsų tradicija.

KILNOJAMOJI PARODA. LIT studijuoja galimybes suorganizuoti kilnojamą parodą, kuri galėtų būti panaudota ne tik, kaip vaizdinė priemonė mūsų mokykloms, bet tiktų taip pat su Lietuva bei jos problemomis supažindinti svetimą visuomenę. Paroda galėtų būti organizuojama pirmoje eilėje didesniuose Europos miestuose. Tuo būdu ji būtų viena iš efektyvių mūsų propagandos priemonių.

VASAROS STOVYKLOS, kaip jau praktika parodė, yra efektyvi priemonė auklėti mokyklinę jaunuomenę lietuviška dvasia. LIT teikė finansinės paramos įvairioms organizacijoms tokias stovyklas organizuoti. Šiais metais tokia parama buvo suteikta D. Britanijos skautams ir kunigų Avižos bei Bungos surengtai Vokietijoje vaikų stovyklai.

Birutės Tautinis Sambūris su savo mokytoja p. Aldona Černiauskiene ir akordeonistu p. Richardu Runimu.

LIETUVIAI visame Pasaulyje

ELTOS ŽINIOS

BRAZILIJA

→ **Lietuvių delegacija pas Brazilijos Prezidentą.** Liepos 22 d. 11 val. prezidentas Cafe Filho Tarpt. Eucharistinio kongreso proga priėmė visų tautų delegacijas. Ministeriui Dr. F. Meieriui tarpininkaujant, buvo priimti ir lietuviai, kurie įteikė prezidentui dovaną — lietuviškos sodybos su kryžiumi aukso raižinį (min. F. Meierio auka). Dalyvavo ir „Laiko" atstovas Pijus Gudelevičius iš Argentinos.

→ **Lietuvių katalikų choras Tarptaut. Eucharistiniame kongrese.** Liepos 23 d. 10 val. šv. Rožančiaus bažnyčioje vysk. Brizgys celebravo pontifikalines mišias, kurių metu jam asistavo beveik visi lietuviai kunigai. Mišių metu giedojo Liet. Katalikų Bendruomenės choras iš Sao Paulo, kuriam dirigavo kompozitorius J. Strolia. Vargonais grojo F. Girdauskas.

Liepos 23 d. 14,30 val. lietuvių choras pasirodė rinktinei kongreso publikai su savo giesmėmis ir dainomis. Koncertas įvyko Rio de Janeiro miesto konservatorijos auditorijoje, kurioje telpa virš 1000 klausytojų. Pirmojoj programos daly buvo atlikti religinės muzikos dalykai: J. Gruodžio „Tėve Mūsų", Paulausko „Libera me Domine", J. Naujalio „Kad skausmas tau širdį" (pagiedojo solo Al. Boguslauskas), J. Strolios „Aušros Vartų Marijai". Antros dalies programoj — J. Strolios, A. Račiūno, J. Gaidelio, V. Banaičio, J. Naujalio, C. Sasnausko ir J. Žilevičiaus charmonizuotos dainos. Dirigentas J. Strolia ir choras susilaukė karštų aplodismentų. Akomponavo F. Girdauskas. Koncertas buvo transliuojamas per Amerikos Balsą.

JUNGT. AMER. VALST.

→ **Dainų šventė.** 1956 m. liepos mėn. čikagoje rengiama JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė. Šventei rengti sudarytas komitetas iš šių asmenų: Vl. Jokubėno (pirm.), Br. Budriūno, St. Gailevičiaus, Br. Jonušo, J. Kreivėno, Kudirkos, Alf. Mikulskio, St. Sodeikos, A. Steponavičienės, Steponavičiaus, L. Šimučio ir J. Žilevičiaus. Dainų šventės programoje numatyta atlikti lietuvių kompozitorių kūriniai. Šventėje pasirodys jungtinis, vyrų ir moterų chorai. Tai bus pirmoji dainų šventė, kurioje dalyvaus JAV ir Kanados lietuvių chorai.

KANADA

→ **Skautų jambore.** JAV — Kanados pasienyje, Niagara Falls įvyks VIII-oji pasaulinė skautų jambore — stovykla, kurioje dalyvaus skautai iš 62 valstybių. Lietuvius atstovaus toje stovykloje lietuviai skautai iš Venesuelos, Bostono, Toronto ir Montrealio.

PRANCŪZIJA

→ **Vasaros kursai Laisvosios Europos koledže.** Laisvosios Europos koledžas Strasburge yra persiorganizavęs. Pagal naująją tvarką stipendijos duodamos studijuojantiems įvairiuose Europos universitetuose (anksčiau dauguma stipendininkų buvo Strasburgo un-to studentai). Vasarą Laisvosios Europos stipendininkai suvažiuoja į koledžo patalpas Strasburge dviejų mėnesių kursams, kuriuose pavergtųjų tautų profesoriai skaito jiems paskaitas iš Sovietų užimtų kraštų kultūros, istorijos, geografijos ir pan. Šių kursų metu taip pat plačiai supažindinama su komunistų metodais ir nagrinėjami kovos su komunizmu būdai.

Šiais metais rugpjūčio 1 d. įvyko pirmasis perorganizuoto Laisvosios Europos koledžio vasaros kursų atidarymas. Paskaitoms kviesti numatoma prancūzų, anglų ir kt. Europos kraštų žymūs politikai.

Laisvosios Europos koledžas šiuo metu skiria virš 200 stipendijų. Šiais metais naujai stipendijas gavo ir 2 lietuviai: Kempka iš Vokietijos ir Narakas iš Šveicarijos. Tuo būdu šiuo metu yra viso 6 Laisvosios Europos stipendininkai lietuviai.

→ (URT) Tarpparlamentarinės S-gos konferencijos, kuri šiais metais susirenka rugpiūčio 25 d. Helsinkyje, pirmininkui lordui Stansgatan (D. Britanija) ir Andre de Blonay (Šveicarija) URT valdytojas pasiuntė telegramą, kurioje priminęs, kad Pabaltijo kraštai esą Sovietų Sąjungos — Vokietijos 1939 m. sąmokslo aukos, prašo šioje konferencijoje iškelti Pabaltijo klausimą, reikalaujant padaryti galą Sovietų imperializmui.

→ (VP) Vliko pirmininko pavaduotoju paskutiniam Vliko posėdyje išrinktas LDF atstovas Vlike J. Kairys.

— Kas negalvoja, tas yra silpnavalis, kas negali galvoti, tas yra kvailas, kas nenori galvoti, tas yra vergas. **Drummond**

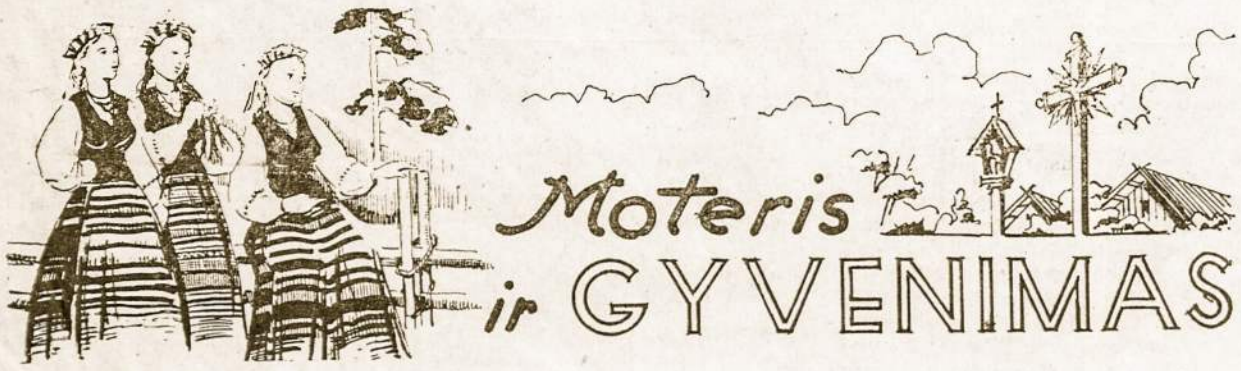

Moterų Skyrių redaguoja mok. Elzė Diminskienė, Necochea 634, Hurlingham, Buenos Aires

AŠTUNTOJI RUGSĖJO – TAUTOS DIENA

Aštuntoji rugsėjo buvo pradėta švęsti Lietuvoje ir šiuo metu yra švenčiama visų po platų pasaulį pasklidusių lietuvių. Ši diena skiriama Lietuvos didybei paminėti. Nepriklausomoje Lietuvoje ta proga buvo ruošiami įvairūs minėjimai, organizacijų suvažiavimai bei jų sporto varžybos. Žodžiu, buvo paminėta visa tai, ką Vytautas pasiekė ir pasidžiaugta Nepriklausomos Lietuvos darbo vaisiais, jos žydėjimo metu. O buvo kuo džiaugtis! Mokyklos buvo pilnos besimokančio jaunimo, pasiekta ekonominių laimėjimų, sodžiuose vyko varžybos, kurios ūkininkaitės gražesnis gėlių darželis. Štai, rūtų išauginti Gedimino stulpai, baltomis saulutėmis žydi vytis. Žydėjo, pilna to žodžio prasme, mūsų tėvynė. Dievas laimino darbščias lietuvio rankas.

Tačiau 1940-tais metais tėvynės vaizdas pasikeitė. Neminėsim tų visų skaudžių įvykių, kurių išdavoje atsidūrėme svetimame krašte. Pasklido lietuviai po visą pasaulį. Daug jų peržengė tėvynės rubežius. Ar pajėgtume tautos dieną visus surinkti? Vieni, sunkių pergyvenimų palaužti, pristigo jėgų ir prarado atsparumą, kiti užmiršę netik tėvynę, savo artimuosius, bet ir savo ankstesnius įsitikinimus, susukę šiltą gūžtą, moja ranka į visą tai, kas tautai svarbu. Tačiau, tai nesudaro išeivių daugumos. Mes girdime, kad visame pasaulyje lietuviai dirba. Vyrai, moterys. net vaikučiai kelia tautos vardą ir deda visas pastangas išlaikyti jos nemarią dvasią.

Moters pareigos nėra menkesnės už vyro. Ji turi išlaikyti lietuvišką šeimą, būti vyro talkininke jo visuomeniniame darbe ir pati į jį įsijungti. Džiugu, kad turime eilę moterų organizacijų. Reikia tikėtis, kad jų atsiras daugiau ir kitos organizacijos paseks „Lietuvių Susivienijimu" įsteigdamos moterų sekcijas. Organizacijų ruošiamos šventės bus jaukesnės, jei prie šio darbo prisidės moterys, jos įneš lietuviškos šeimos nuotaiką. Moterys pasirūpins šeštadieninių mokyklų steigimu, jos palydės toliau gyvenančius vaikučius į pamokas. Organizacijų santykiai pasidarys dar nuoširdesni, jei moterys tarpusavy juos ugdys. Kaip būtų malonu, jei pav. viena organizacija ruošia šventę, o jai talkininkauja kitos organizacijos, greta gyvenančios moterys.

Mūsų padėtis sunki, bet nepakanka vien ja graudintis, reikia imtis kiekvieno darbo, kuris turi būti padarytas. Daugelis kraštų pergyvena panašias nelaimes, kaip ir mes. Tos kurios tiesioginiai nekenčia, stengiasi netik savo valstybes nuo to paties priešo apsaugoti, bet nori ir mums padėti. Tūlas pasakys — kam rūpi Lietuvos reikalai? — Tačiau Lietuva rūpi. ji yra lyg simbolis laisvės balso. Šis balsas rado atgarsi tauriose širdyse, kurios jau ivairiuose kraštuose ir ivairiomis progomis yra aiškiai už mus pasisakiusios ir mūsų reikalus gynusios. Jungiasi pasaulis rimtam ir vieningam žvaiui. Turime jau konkrečiu irodymu, kaip steigiama Nato kariuomenė. Dvylikos tautų vyrai prie Paryžiaus kuria jungtinę kariuomenę, kuri turės atnešti laisvę pasauliui ir mūsų tėvynei. Sunkus ir keblus šios kariuomenės kūrimosi kelias: įvairi kalba, įvairių tautų žmonės, net skirtingas atlyginimas, pav. Jungtinių Amerikos Valstybių seržantas gauna tiek, kiek Prancūzijos generolas, tačiau stengiamasi visus sunkumus nugalėti ir į asmenines ambicijas nekreipiama dėmesio. Yra bendras tikslas, kurio ir vieningai siekia. Jei jau taip siekiama vienybės visame pasaulyje, tai ką bekalbėti apie jos reikšmę atskirose tautose. Jos pijoniere turėtų būti moteris.

Reta iš mūsų turi daug laisvo laiko, tačiau ir mažai jo turint reikia bent kiek skirti bendriems mūsų kolonijos reikalams. Laiko stoka nepateisina didelio pasyvumo. Darbas neturėtų būti lyg našta užkrauta organizacijų vadovybės, bet pačios moterys turi parodyti pakankamai aktyvumo ir sąmoningumo.

Tautos dienos proga tebūnie kiekvienos moters noras jungtis į gausius būrius. Platūs darbo barai laukia visų be išimties.

Elzė Diminskienė

Kunigaikštienė Biratė, Kęstučio žmona, Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto motina.

Propaguokime lietuviškus žaidimus

Vaikai mėgsta žaisti, tai yra jų darbas. Jei vaikas nemoka žaisti, sunku iš jo bus tikėtis ateityje gero darbininko. Žaidimus vaikai dažniausia išmokstа mokykloje. Tačiau tėvai ir auklėtojai turėtų pasistengti išmokyti žaidimų, kurie buvo Lietuvoje žaidžiami. Juos reikėtų praktikuoti vaikų susirinkimuose, šventėse ir šeštadieninėse mokyklose.

Ilgus metus dirbusi Lietuvos gimnazijose kūno kultūros mokytoja, ponia Genė Bielskienė „Moteris ir Gyvenimas" skyriuje laikas nuo laiko pažadėjo patiekti gražių ir įdomių žaidimų. Vieną jų, mielos motinos, rasite jau šiame numeryje.

ŽVEJAI IR ŽUVYS

Žaidėjų skaičius neribotas. Žaidėjai pasidalina į dvi grupes, pav. 12 žaidėjų.

I gr. — 6 žaidėjai (žvejai),

II gr. — žaidėjai (žuvys).

Aikštės dydis priklauso nuo žaidėjų skaičiaus — gali būti 7 x 15 metrų.

I grupės žaidėjai sustoja ant aikštės ribos, susikabina rankomis ir sudaro tinklą (žvejai); II grupės (žuvys) išsisklaido po aikštę. Teisėjui davus švilpuku ženklą pradėti žaidimą, žvejai susikabinę bėga į aikštę šaukdami: „žvejai eina". Jų tikslas yra pagauti bent vieną žuvį, žvejai išanksto, slaptai susitaria kurią žuvį gaudys. Žuvys bėgioja po aikštę ir nepasiduoda greitai pagaunamos.

1. Žvejai laiko stipriai sukabinę rankas.

2. Jei tinklas trūksta, teisėjas sušvilpia baudą. Tada žvejai bėga ant aikštės ribos, susikabina rankomis ir žaidimas pradedamas iš naujo.

3. Patekusi į tinklą žuvis negali būti jėga sulaikyta.

4. Pagautą žuvį reikia tinklu ištraukti ant kranto (už aikštės ribos).

5. Tinklui sutrūkus, prieš sukabinant tinklo galus, žuvis nesiskaito pagauta, nors ir būtų ratuko vidury (pagautą žuvį žvejai turi apsupti ratu).

Žvejų taisyklės:

1. Žuvis neturi teisės išbėgti iš aikštės ribų. Išbėgusi skaitosi pagauta, pati iš žaidimo išeina.

2. Žuvis pagauta, kuomet tinklo galai susikabina rankomis.

3. Žuvis negali jėga pralįsti pro tinklo tarpus, tik vikrumu.

4. Žuvis gali pasprukti tol, kol tinklo galai nesukabinti.

Žvejams išgaudžius visas žuvis, baigiasi pirmasis žaidimo puslaikis. Antrame puslaikyje pasikeičiama vietomis. Žaidimą laimi toji grupė, kuri per trumpesnį laiką išgaudo daugiausiai žuvų.

Variantas: Esant daugiau žaidėjų galima sudaryti keleta tinklų.

NEI MORALU, NEI ŽMONIŠKA

Laikas nuo laiko pasirodo vis naujos medicinos priemonės bei metodai, kurie yra tobulinami ir skiriami žmonijos labui. Tačiau nevisos šios priemonės yra etiškai pateisinamos. Viena iš jų yra dirbtinis gyvybės iššaukimas, nedalyvaujant vyrui.

Štai, Vienos garsus genikologas profesorius Hermann Knaus šią sritį ilgai tyrinėjo ir pareiškė labai bešališkai savo ir įvairių bažnyčių bei valstybių nuomones. Jis turi pakankamai patyrimo, pats savo praktikoje šiuo metodu naudojosi, net jam pritaria, nors nurodo daugybę labai painių fizinių ir psichinių aplinkybių bei priežasčių į kurias turi praktikuojantis gydytojas ir būsimieji tėvai atsižvelgti. Profesorius Knaus pareiškė, kad dar nėra nei vienos valstybės, kuri būtų aiškiai priėmusi ar atmetusi, tuo tarpu bažnyčia gyvai reagavo ir šį metodą ir, kaip antimoralų, atmetė. 1945 m. gruodžio mėn. Canterbury arkivyskupas (anglikonas) sušaukė komisiją, kurios visi nariai, išskyrus vieną, šį metodą, kaip antimoralų atmetė. Tą pačią nuomonę pareiškė ir Vokietijos bei Švedijos protestantai, ortodoksai ir žydų Sinagoga. Popiežius Pijus XII. 29 rugsėjo 1949-tais metais ketvirtajam katalikų gydytojų suvažiavimui pranešė tą savo nusistatymą. Jo nuomone, negalima atmesti metodų vien dėl to, kad jie yra nauji, juos reikia ištirti ir pagelbėti žmonijai, tačiau šis metodas, be jokių rezervų turi būti atmestas, nes yra antimoralus.

Kad tokiu būdu gali būti iššaukta gyvybė nėra medicinai didelė naujiena. Prof. Knaus nuomone, šis būdas buvo jau prieš 2000 metų žinomas. Juo naudojasi bevaikės šeimos, tačiau niekas dar nekalba apie tokiu būdu gimusio žmogaus savybes. Sąlyga, kad vaikas turi apie savo tikrąjį atsiradimą nežinoti ir tikėti, kad asmuo, kuris jį augina yra jo tikrasis tėvas. Tačiau, kas tą paslaptį drįsta garantuoti? Nesuprantama ir motinos savijauta, kuri nešiojo „kažkeno" kūdikį, jos santykiai ir jausmai savo vyrui. Yra momentų, kurių pašalinis nesupras, bet kurie yra leisti tik motinai pergyventi.

Moteris

PAVASARIO VĖJELIS

Baigiasi žiema, jaučiamas pavasario dvelkimas. Tiesa, jis nėra toks kvapus, ryškus ir gaivinantis, kaip Lietuvoje, bet ir žiema šiame krašte nėra tokia šalta ir balta. Sunkesni žieminiai rūbai dedami į šalį, laikas ruošti pavasarinius ir net vasarinius, kuriuos šiame klimate galima ankstybą pavasarį dėvėti. Jau kuris laikas žydi violetos, tačiau jų kuklūs žiedeliai dar nebuvo tokie ryškūs pavasario skelbėjai, kaip slyvų bei duraznų medžiai, apsipylę baltais ir ružavais žiedais.

Kas bus šią vasarą nešiojama, kokios medžiagos ir kokie raštai? Kaip būtų galima gražiai pajvairinti išaugtas dukrelės sukneles? Taupumas retoje šeimoje nepraktikuojamas, todėl dėvėti rūbai turi būti pertvarkomi pakeičiant papuošimus bei priedus. Atsakymą į šiuos klausimus rasime sekančiame „Moteris ir Gyvenimas" numeryje. Šiuo metu apsiaustas užleidžia vietą eilutei, kurios vilnonė medžiaga labai įvairi.

Žibutė

ŠEIMININKIŲ KAMPELIS

I

RIEŠUTŲ PYRAGAS

360 gr. miltų, 150 gr. sviesto, 220 gr. cukraus, 1 puodukas kapotų riešutų, 1 puodukas pieno, vanilijos, 2 kiaušiniai, 4 šaukščiukai kepimo miltelių „Royal".

Paruošimo būdas: miltus, cukrų, kepimo miltelius, vaniliją ir sviestą rankomis sumaišyti. Saugoti, kad nepasidarytų sausi grumuliukai. Kiaušinius sumaišyti gerai su pienu ir pilti į masę, vėliau įdėti kapotus riešutus ir supylus į tortinę formą kepti vidutinėje kaitroje. Iškepus apibarstyti pudriniu cukrumi.

II

Branginkime, kas turi gelsvus plaukus. Geltoni plaukai įgauna gražią spalvą, jei išplovus, perplaujami ramunėlėmis.

III

Dulkinant minkštus baldus reikia uždėti sudrėkintą medžiagą. Dulkės nepakyla ore, bet susigeria į medžiagą, kuri pasidaro nešvari. Ją reikia išplauti ir toliau dulkyti, ir kai medžiaga lieka švari, reiškia balduose dulkių neliko.

— — —

COCA COLOS GAMYBOS ISTORIJA

Jeigu paklaustume pačių gamintojų iš ko gaminama Coca Cola, jie mums atsakytų „Iš vandens, cukraus, kakao lapelių ir kolos riešutų ekstrakto su karamelio, koreino ir citrinos rūkšties priemaiša". Bet kokiu santykiu šie dalykai sumaišomi ir kaip vyksta pats gamybos procesas — tai milijonų dolerių vertės paslaptis, kurią težino tik du asmenys.

Sakoma, jei tiedu vyrai kokios nors katostrofos metu netikėtai žūtų — paslaptis nebūtų žuvusi: vieno banko nedegamojojo spintoje guli septyniais antspaudais užantspauduotas ranka rašytas receptas. Jį paimti galima tik tuo atveju, jei abu paslapties saugotojai tikrai mirtų. Coca Colos istorijoje dabar turinčioje apie 70 metų, buvo tik septyni asmenys, kurie žinojo gamybos receptą.

Šio gėrimo tėvas buvo J. Pembertonas, Amerikos pilietis, karo veteranas. Jo gyvenimą visą laiką persekiojo nesekmės. Būdamas vaistininku, jis darė įvairiausius bandymus. Išleido rinkon vaistus nuo kosulio, vėliau plaukų dažymo preparatą ir pagaliau piliules nuo kepenų ligos, tačiau bankrutavo. Kartą jam pasisekė sudaryti tamsiai rudą skystimą, kurio skonis jam labai patiko. Šio skysčio visą puodą nunešė vienam draugui smuklininkui, kuris pasiūlė ir svečiams paragauti. Vienas iš jų F. M. Robinzonas paklausė, iš ko tas gaivinantis gėrimas padarytas. Paminėjęs kakavą ir kolo riešutus, gėrimui buvo duotas vardas, kuris šiandien žinomas visam pasaulyje: „Coca Cola".

Pambertonas gamino ne patį gėrimą, bet tik ekstraktą — „sirupą", kuris prieš geriant būdavo atskiedžiamas vandeniu. Ir šiandien tikrieji Coca Cola fabrikai gamina tik sirupą, kuris pilstytuvuose atskiedžiamas ir supilstomas į bonkas.

— — —

HEROIŠKA MERGAITĖ

Septynerių metų mergytė Mary Swan gyv, N. Yorko valstijoj, išmetė tris savo sesutes ir broliuką pro langą iš antro augšto, kai ugnis naikino namą. Ir pati vėliau iššoko. Nė vienas vaikų nesusižeidė.

— — —

Žymusis fizikas Einšteinas mėgdavo rytais eiti į užmiestį pasivaikščioti. Kartą jis priėjo lieptą, kuriuo norėjo upelį pereiti. Staiga, kitoje liepto pusėje pamatė miestelio mėsininką, kuris, mokslininko nepažinęs, piktai suriko: „Ei, tu, pasitrauk, matai, kad aš noriu lieptą pareiti, manai aš pirmam sutiktam asilui iš kelio pasitrauksiu". Enšteinas ramiai pasitraukė nuo liepto ir leido mėsininkui pirmajam praeiti, sakydamas: „Jūs asilui nesitraukit iš kelio, bet aš visados pirmas pasitrauksiu".

AR ŽINAI KAD...

Žmogaus plaukų spalvoj galima pastebėti žmogaus plaukų ligą. Mažakraujyste sergančio žmogaus plaukai niekados neblizga.

* Šaltos vonios padeda riebiam žmogui suliesėti. Mat šaltis daugiau sunaudoja žmogaus kūno energijos, paimdamas ją iš riebalų atsargos.

* Žmogaus įkandimas yra daug pavojingesnis, negu šuns. Žmogaus burnoje yra daug daugiau pavojingų bakterijų, negu šuns snuky.

* Kai žmogus miega, jo smegenys pasidaro truputėli mažesni, o pats kūnas šiek tiek padidėja. Tai atsitinka dėl to, kad miegant kraujo indai pabrinksta ir jie teikia kūnui daugiau kraujo, o smegenims — mažiau.

* Dienos metu įkvėptas oras sveria daug daugiau, negu per tą patį laiką asunaudotas maistas.

* Jei kraujas liautųsi tekėjęs per smegenis 45 sekundes, tai smegenų narveliai tuoj pat sugestų ir žmogus pasidarytų nenormalus.

— — —

— Poniai Onai Kairelienei nuo Moterų Skyriaus redagavimo atsisakius, skyriaus redagavimą perima p. Elzė Diminskienė. „Laiko" redakcija buvusiai redaktoriai už įdėtą darbą taria lietuvišką ačiū.

BALTŲ INSTITUTAS BONNOJE

1. INSTITUTO ATSIRADIMAS

Baltų Instituto mintis yra kilusi iš estų mokslininkų Švedijoje. Čia tačiau ji negalėjo būti įvykdyta dėl mažo latvių, o ypač lietuvių tremtinių skaičiaus. Perkelta į Vakarų Vokietiją, ši mintis rado pritarimo tiek baltų tremtinių organizacijose, tiek Vokietijos Vyriausybėje, kuri Institutui organizuoti paskyrė iš savo pusės įgaliotinius — prof. G. Ipsen (Dortmund) ir prof. P.Johansen (Hamburg). Pirmasis baltų - vokiečių pasitarimas Instituto reikalu įvyko Hamburge 1951 m. liepos 16 — 17 d., kuriame iš estų dalyvavo prof. E. Inari, iš latvių prof. E. Šturms, iš lietuvių prof. Z. Ivinskis ir iš vokiečių minėti du profesoriai. Pasitarimo metu buvo nusistatyta: 1. organizuoti Baltų Institutą mokslo akademijos forma; 2. dėti jam pareigą rūpintis ne tik mokslo tyrimais, bet ir baltų mokslininkų prieaugliu; 3. parinkti kandidatus į tikruosius Instituto narius ir pristatyti juos atitinkamoms baltų institucijoms tvirtinti; 4. finansinį Instituto išlaikymą padalinti pusiau tarp vokiečių vyriausybės ir trijų baltų tautų tremtinių (pusę reikalingų lėšų duoda vok. Vyriausybė, o kitą pusę sudaro trys baltiškieji įnašai); 5. paprašyti pritarimo Instituto idėjai ir paramos jo išlaikymui iš baltiškųjų tremties veiksnių.

Netrukus po šio pasitarimo vokiečių vyriausybės įgaliotinis prof. G. Ipsen raštu kreipėsi į visų trijų baltų tautų veiksnius, iš lietuvių — į VLIKą, į Lietuvos diplomatinės Tarnybos Šefą p. min. St. Lozoraitį ir į PLB Vokietijos krašto Valdybą. VLIKas savo atsakyme 1. „nuoširdžiu dėkingumu sveikina vokiečių Vyriausybės iniciatyvą steigti Baltų Institutą", 2. „Pritaria lietuvių profesorių kandidatūrai" (Hamburge buvo kandidatais į tikruosius narius ir lietuvių pasiūlyti prof. Z. Ivinskis ir prof. A. Maceina), 3. „įsipareigoja dalyvauti finansiniame Instituto išlaikyme" (raštas 1951 m. rugp. 10 d.). Diplomatijos šefas savo atsakyme pažymi, kad jis „gyvai sveikina iniciatyvą" ryšium su Baltų Instituto steigimu, „neturi nieko prkišti nei į tikruosius narius pasiūlytiems kandidatams, nei statuto apmatams", tikisi, kad „lietuviškoji viešoji nuomonė vokiečių vyriausybės draugišką nusistatymą labai šiltai pasveikins" (raštas 1951 m. rugp. 17 d.). PLB Vokietijos krašto Valdybos vardu atsakydamas, p. dipl. inž. Pr. Zundė pažymi, kad VLIKo atsakymas prof. G. Ipsenui buvo sustatytas su šios Valdybos žinia bei pritarimu ir kad Valdyba savo ruožtu sveikina Instituto steigimo mintį ir linki visiško pasisekimo (raštas 1951 m. rugp. 8 d.).

Formaliai Baltų Institutas buvo įregistruotas vokiečių teisme Bonnoje tiktai 1952 m. vasarą. Pirmasis posėdis įvyko 1953 m. sausio 5 d.

2. INSTITUTO SĄRANGA

Pagal statutą Baltų Institutas yra „moksio tikslams", būtent: 1. „ugdyti, išlaikyti ir pratęsti europines estų, latvių ir lietuvių tautų kultūrines tradicijas", 2. „skatinti mokslinį estų, latvių ir lietuvių prieauglį" (pragr.3, 1 — 4). Statutas įsakmiai pabrėžia, kad Institutas „neužsiima aktualiais politinio pobūdžio klausimais" (pragr. 3, 5). — Baltų Instituto veikla ,apima visus **humanistinius** Baltijos erdvės mokslus".

Baltų Institutas turi tris rūšis narių. — 1. **Tikraisiais nariais** gali būti baltų tautų mokslininkai - humanitarai, turį teisę dėstyti aukštosiose mokyklose. Jų kiekviena baltų tauta turi turėti Institute po lygiai; bendras skaičius negali peržengti 12-kos (pragr. 5). Šiuo metu Baltų Instituto tikraisiais nariais yra: estai — prof. E. Kant (neveiklus; gyvena Švedijoje) ir prof. M. Toomse, latviai — prof. E. Dunsdorf (neveiklus; gyvena Australijoje) ir prof. E. Šturms, lietuviai — prof. Z. Ivinskis ir prof. A. Maceina. — 2. **Nariais korespondentais** gali būti įvairių tautų mokslininkai, pasižymėję savo darbais baltistikos srityje. Jų skaičius negali peršokti 120-ties. Iš lietuvių Baltų Instituto nariais korespondentais kolkas yra išrinkęs: J. Balį, M. Biržišką, V. Biržišką, J. Brazaitį, M. Gimbutienę, J. Girnių, J. Pakštą, P. Joniką, S. Kolupailą, V. Krėvę-Mickevičių, V. Maciūną, K. Pakštą, J. Puziną, A. Salį, P. Skardžių, A. Šapoką, V. Šilkarskį, A. Vaičiulaitį. Nariai korespondentai gali dalyvauti patariamuoju balsu visuose Baltų Instituto posėdžiuose ir suvažiavimuose. Jie veltui gauna Instituto metraštį. — 3. **Nariais rėmėjais** gali būti tiek atskiri asmens, tiek organizacijos, įstaigos ir firmos; jie savo pačiu laisvai nusistatytu mokesčiu paremia Institutą. Jie taip pat gauna Instituto metraštį.

Baltų Institutui vadovauja pirmininkas kasmet iš eilės pagal baltų tautas (pragr. 10). Šiais veiklos (1955-56) metais juo yra prof. Z. Ivinskis, gyvenąs Bonnoje, kur kolkas yra Instituto buveinė. Tačiau norima Institutą perkelti į kurį kitą universitetinį miestą, kuris teiktų daugiau galimybių baltistiniam tyrinėjimui, kadangi Bonna šiuo atžvilgiu yra gana skurdi.

3. INSTITUTO VEIKLA

Baltų Institutas veikia trimis linkmėmis. — 1. **Mokslo kūrimas** yra pavestas tikriesiems Instituto nariams. Jie gauna konkrečius uždavinius ir turi kasmet pranešti Institutui apie savo darbus. Lietuviai Instituto nariai yra sutikę paruošti — prof. Z. Ivinskis „Lietuva 16-jam šimtmetyje", prof. A. Maceina „Lietuviškosios kultūros pobūdis". Iš šių didesnių darbų jie yra Instituto metraštyje paskelbę — prof. Z. Ivinskis **„Pirmosios lietuviškos knygos"** ir „Bažnytinis Lietuvos giedojimas 16 — 17 šimtmetyje" (Commentiones Balticae I), prof. A. Maceina „Liaudies daina kaip tautos sielos išraiška" (Commentationes Balticae II). Bendrai susidėję lietuviai Baltų Instituto nariai Z. Ivinskis ir A. Maceina pradeda ruošti „Lietuvių kultūros istoriją", kurios talkon bus kviečiami visi kiti mūsų lituanistai. — 2. **Baltų mokslininkų prieaugliui** ruošti Institutas duoda jauniems mokslininkams stipendijų — kiekvienai tautybei **po vieną**. Ją gavęs asmenys turi parašyti savo pačių pasirinktą, bet Instituto aprobuotą didėlesnį darbą ir jo santrauką ar ištrauką paskelbti Instituto metraštyje. Iš lietuvių tokias stipendijas yra gavęs — Dr. V. Literskis (1953 m., jo darbas „Baltijos uostai"), Dr. P. Rėklaitis (1954 m.; jo darbas „Gotika Lietuvoje"), kurio ištrauka „Šv. Onos bažnyčia Vilniuje" yra skelbiama „Commentationes Balticae II") ir kun. K. Senkus (1955; jo darbas „Lietuvių liaudies dainų meliodijos"). — 3. **Baltų studentams remti** Institutas kasmet skiria 8000 DM, kurios padalinamos lygiomis trim baltų tautom, kas iš kurios tautybės studentų šią paramą gauna, nusprendžia pačių studentų atstovybės.

Baltų Institutas leidžia metraštį „Commentaitones Balticae", kurio antras sąsiuvinis netrukus pasirodys. — Kasmet vasarą yra ruošiami baltų studentų suvažiavimai. — Kas treji metai turėtų įvykti baltų mokslininkų suvažiavimai. — Baltų Institutas organizuoja baltistinę biblioteką, telkdamas tiek senesniuosius, tiek ypač tremtyje pasirodžiusius baltų leidinius. — Savo ratinei ir bibliotekai Institutas yra gavęs patalpas (labai skurdžias) Bonnos universiteto rūmuose (kambarys 376).

4. INSTITUTO IŠLAIKYMAS

Baltų Institutui išlaikyti vokiečių Vyriausybė duoda **pusę** reikalingos sumos. Kitą pusę turėtų sudėti baltų tremtinių organizacijos ir veiksniai. Ligi šiol tačiau šie baltiškieji įnašai buvo labai maži, todėl praktiškai Institutas verčiasi tik iš anos vok. Vyriausybės duodamos pusės, negalėdamas tinkamai išvystyti savo veiklos. Iš lietuvių pusės buvo VLIKo Baltų Institutui duota: 1953 m. — 2000 DM, 1954 m. nieko ir 1955 m. — 1000 DM. Taigi iš viso per trejus metus tik 3000 DM. Praėjusiais veiklos metais estai ir latviai yra šiuo atžvilgiu mus stipriai pralenkę. Jeigu baltiškieji įnašai padidėtų, būtų galima išleisti mūsų lituanistų, pirmoje eilėje narių korespondentų, mokslo darbus.

Tuos vaizdus pamatysi J. Gilvydžio lietuviškoje filmoje rugsėjo 18 d. 17 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

Apysaka

(Tęsinys)

— Va, čia yra graži Dovydo tryliktoji psalmė: „Neišmintingasis sako savo širdyje: Nėra Dievo"... Niekas tikrai nežino, ką tariamai netikį galvoja. Tačiau galiu praskleisti tiesos dalelę: pas mane prie klausyklos klaupiasi kaikurie iš tų, kuriuos mano kaimynas konfratras laiko bedieviais, nes jie į savo bažnyčią nebeina. Jiems geriau nepažįstamais čia atvykti ir niekam į dėmesį neįstrigti... O dėl geresnio sugyvenimo, tai nepavydėk jiems, dukra. Mes nežinome, kas juos riša ir kas skiria. Mes nežinome jų sielos išsiskleidimo ribų. Mes, pagaliau, nežinome nė jų užkulisinio gyvenimo.

— Gal jie dėlto ramesni, kad jų nesaisto jokie dieviški įstatymai? Gal jiems ir sąžinė netaip priekaištauja?

Kunigo veidas surimtėja. Dabar jis žiūri į žemę ir dešine koja trupina sausą šakelę. Valandėlę mąsto.

— Visi turi sąžinę, dukra, net tie, kurie su kirkščionybe nesusidūrė. Šv. Augustinas pasakė, kad žmogaus siela savo prigimtimi yra krikščioniška. Tokia gi siela jaučia prigimties teisę, nujaučia ir pagrindinius dorovės dėsnius. Ir gerai, kad nujaučia, nes tada galima galvoti ir apie jų išganymą.

— Kaip tai suprasti, tėve? Nejau ir jie gali būti išganyti?

— O kaip jūs sau manėte? — griežtai atsako kunigas. — Vienas Dievas žino jų nusiteikimą, kančias ir atgailą. O pagaliau juk Dievas mirė ir už juos ir, einant Evangelijos mintimi apie paklydusią avelę, dar labiau jais rūpinasi.

Jis vėl nutyla ir įsižiūri į bažnyčios bokštą, apšviestą saulės spindulių.

Būrys balandžių skraidžioja augštybėse, paskum suka ratu ir nutupia ant bokšto. Iš tolo atplaukia jų meilus burkavimas.

— Nekartą pagalvoju, kad mes, kurie vadinamės tikinčiaisiais, nebūtume panašūs į parisiejų, besididžiuojantį atliktomis pareigomis. Pareiga tai dar ne auka ir ne atsižadėjimas. O ar mes mokame paaukoti Dievui savimeilę, savo nuomonę ir įgeidžius. Ar pataikome atsižadėti asmeninės laimės trupinio?..

Kai jis pasižiūri į Stefaniją, ši nuleidusi galvą mąsto. Tačiau jos veidas jau nuaustas vidinės rimties gijomis. Ji, rodos, nejaučia, kad tyla pakibusi viršum jos galvos, nes vidus tęsia kunigo samprotavimus toliau.

— Gerai, aš nueisiu pas jūsų vyrą. Tačiau pagrindinė sąlyga — padėkite man savo maldomis, — prideda.

— Gerai, tėve, jei tik mokėsiu! — atsako ir atsisveikindama priduria: — Ačiū už sustiprinimą. Jūs išgelbėjote mane iš nusiminimo ir apatijos. Iš širdies ačiū!

Dabar ji užeina į bažnyčią ir, kaip muitininkas, atsiklaupia kamputyje, toli nuo altoriaus. Nuleidžia ant sudėtų rankų galvą, užmerkia akis. Daugiau jau nebemaištauja ir galvoja apie visą savo gyvenimą.

„Brangus Tėve!" kužda jos lūpos. „Nemokėjau prašyti sau ramybės, o Tu pats man ją davei. Nebuvau verta Tavo meilės, o apipylei mane savo meilės ugnimi. Duok savo meilės ir ramybės jam, mano vyrui, nes jis jos dar labiau reikalingas, o gal ir daugiau vertas..."

Atidūsta, truputį išsitiesia. Vėl paskęsta mintyse. Mato save kasdieniniame gyvenime su vyru, su pažįstamais, su bičiuliais, bet be Dievo. Mato save šokių salėse, vaišių kambariuose, iškylose, pobūviuose su linksmais svečiais, bet be Dievo. Mato bažnyčioje prie pat altoriaus, prie paties Dievo stalo, bet taipgi be gyvo Dievo širdyje.

„Mano Viešpatie! Atleisk man už tai, kad gyvenau tik savimi, kad nepadariau Tavęs mūsų namų Viešpačiu! Kasdieniniame gyvenime nebeatminiau Tavęs... Mąsčiau apie viską, tik ne apie Tave... Grįžk į mano ir į Mato sielą, sugrąžink mums ramybę. Žinau, turiu būti verta Tavo malonių, turiu užsitarnauti jų. Bet ką aš Tau galiu pažadėti?..

Valandėle pagalvoja.

Mišių klausymo, išpažinties negali pažadėti kaip ypatingos aukos: juk tai jos pareiga, tai minimumas, ko iš jos reikalauja Dievas.

O taip: ji bus kantresnė. Kantriai ir be priekaišto perkęs visus vyro pažeminimus, be reikalo neprieštaraus jam. Bet, o Dieve, ir kantriai būti yra jos, žmonos ir moters, pareiga...

Vėl giliai susimąsto ir galvoja, ką galėtų Jam paaukoti, kas sudarytų neabejotiną jos širdies auką... Stabteli: Balys Montvydas visą laiką ją atakuoja, o ir ji pati jaučia jam savo širdyje kažinkokį simpatijos jausmą. Juk ir šiandien pažadėjo kada nors su juo susitikti, nes jis pasirodė toks geras ir nuoširdus.

„Viešpatie, pažadu Tau niekad nesimatyti ir neduoti jokių vilčių. Ir blogiausiu atveju prižadu vengti bet kokių ryšių su juo... Tik grąžink į mūsų namus ramybę, tik sugrįžk į mudviejų tarpą..."

Kai Stefanija išeina iš bažnyčios, jos veide nėra jokio džiaugsmo, o ramybės ženklai vėl sugrįžta kaip senais laikais.

Dabar ji jau turi savo gyvenimo programą: daugiau nereikės blaškytis ir ieškoti išsiblaškymo žmonėse.

Kartu jos viduje nusistovi visai nauja būsena: dabar yra tikra, kad Matas beveik neskaito jos savo žmona, tad reikia taip laviruoti, kad neduotų jam progos visai nuo jos pasitraukti.

Vienas gyvenimo tarpsnis pasibaigė, dabar prasideda kitas.

7.

Mato Vilkaičio sulaužyta koja pradeda gyti. Dar tebelaiko ją gipse, bet jau pradeda jausti pirštus ir net juos pajudina.

Nuo veiklaus gyvenimo gerokai atitolo.

Laikraščių beveik neskaito. Niekad nebuvo didelis jų mėgėjas, juo labiau nepanūdo jų lovoje gulėdamas. Ir knygų neskaito. Jo nuomone, dailioji literatūra yra tiktai neturinčių ką veikti rašytojų fikcija; mokslo knygoms jaučia tik pasibjaurėjimą. Jos primena mokyklos vadovėlius, kurie įgriso iki gyvo kaulo ir visam gyvenimui buvo atidėti.

Kartais, kai pasitaiko proga, pasiklauso radijo. Tačiau tiktai lengvos muzikos, dažniausiai šokių. Ją geriausiai supranta, ji jam daugiausia ir pasako.

PAŽVELGUS TIKROVEI Į AKIS...

Tikrai džiugu, kad mano atviras pasisakymas del Argentinos Lietuvių Bendruomenės susilaukė LAIKO skiltyse nuoširdžių ir rimtų atsiliepimų. Lygiai malonu yra patirti, kad esama tautiečių, kurie nesvyruodami tiki į Bendruomenę ir nori ją matyti tokią, kokia ji buvo įsteigta ir kokia ji numatoma pačiuose ARLB įstatuose. Reikia tikėtis, kad tokių kilnios dvasios lietuvių atsiras daug — pakankamai, kad ARLB tikrai atitiktų savo užduočiai ir pilnai pateisintų savo vardą.

Norėčiau vien priminti, kad, kaip ir kiekviename kasdieniniame reikale, ARLB atžvilgiu neturėtumėm apsilenkti su gyvenimo tikrove. Vaizdžiai atmenu vieną svarbesnių ARLB vadovaujamųjų organų susirinkimą — kelios dešimtys asmenų, pilni geriausių norų ir minčių, gyvai dėsto savo sumanymus ir pageidavimus. Kas gi juos vykdys? Aišku — Centro Valdyba... Viskas ir kraunama Valdybai, lyg ji turėtų savo žinioje visus Jungtinių Tautų išteklius ir priemones... Ką gi Valdyba? Valdyba klauso ir tyli... Ir ką ji gali pasakyti, be nuosavo kampo, be reikalingiausių administracinių įrankių, su pora šimtų pesų kasoje ir apytikriai kita tiek numatomų metinių pajamų? Patys Valdybos nariai — daugumoje eiliniai darbo žmonės, kasdien išdirbantieji po 10 ir daugiau valandų savo ir šeimos išlaikymui. Ir nerkis, žmogau, iš kailio gražių sumanymų vykdymui ir statyk pilis iš smėlio... Nėra reikalo nei minėti, kad kuone visiems gražiesiems sumanymams tenka pasilikti protokole, laukiant geresnės progos. Kokia iš to nauda lietuvybei, Tautai, visuomenei..?

Gal, todėl, sutiksime, kad, kaip ir kiekviename organizuotame sąjūdyje, nepakanka, Bendruomenės atžvilgiu, gražių vilčių, norų, pageidavimų, sumanymų. Kiekvieno asmens kietas įsitikinimas turi būti palydėtas kieto delno, atvira širdis — lygiai atviros piniginės...

Kitas reikalas, kurio negalima užmiršti, tai prisitaikymas prie vietos sąlygų. ir reikalavimų. Kas tiko Vokietijoj, gali netikti Australijoj, kas tinka JAV, gali netikti Argentinoj. Visi labai norėtumėm matyti Bendruomenę apimančią visus lietuvius, su tolygiu autoritetu ir pajėgumu, remiamą visų lietuviškų organizacijų lietuvybės gaivinimo ir išlaikymo reikaluose. Argentinoje, tačiau, kiekvienas viešas organizuotas sąjūdis PRIVALO turėti pilną užsirašiusių narių sąrašą ir tų narių renkamus valdomuosius organus. Kuris iš mūsų apsiims įtikinti Argentinos policijos departamentą, kurio žinioje yra svetimtaučių sąjūdžių veikimas, kad, kaip prieštaraujanti Bendruomenės dvasiai, virš minėta taisyklė ARLB neturėtų būti taikoma, kad Bendruomenė savaime apima visus lietuvius, nori jie ar nenori, kad Bendruomenės valdomieji organai yra privalomi visiems krašte gyvenantiems tautiečiams...? Jei atsiras, kas tuo įtikins policijos pareigūnus, būsime padarę didelį žingsnį pirmyn plačiuoju Bendruomenės keliu. Kol to nėra padaryta, tenka skaitytis su padėtim ir susitaikyti su reikalu. Bendruomenei veikti eilinės organizacijos pagrindais.

Iš to išeina kitas būtinas reikalas — nesiguosti, nepasitenkinti ir neapsigauti garsiu vardu, skaitlinga taryba ir valdyba, plačiais ir kilniais įstatais, gražiais šūkiais. Visa tai — tinkamas pamatas didingam Bendruomenės pastatui. Reikalinga, tačiau, plytų sienoms, reikalinga medžiagos stogui. Be sienų ir stogo pastatas dar nėra pastatas. Iš kur gi gausim tų reikalingų plytų Bendruomenės rūmams? Mano nuomone, tos plytos negali būti kas kita, kaip veiklūs Bendruomenės nariai. Nežinau, kokiu kitu stebūklu iškelsime pastato sienas. Kadangi stebūklais nesu linkęs perdaug tikėti, ir esu priėjęs savotiškos išvados, jau anksčiau išdėstytos.

Tikrai norėčiau klysti mano samprotavimuose. Norėčiau, kad Bendruomenė išaugtų tokia, kokia mes ją visi įsivaizdavome iš pat pradžių, kokia ji reikalinga visiems Argentinoje gyvenantiems tautiečiams.

Tikėsimės, kad nepristigs asmenų, kurie tęs ir išvystys pradėtą darbą iki galutino ir pilno laimėjimo; asmenų, kurie ne vien žodžiu, bet savo darbu, pasiaukojimu ir pavyzdžiu išves Bendruomenę į tikrąjį kelią, jų taip gerai numatomą ir suprantamą. Esu įsitikinęs, kad visi susipratę Argentinos lietuviai juos nuoširdžiai parems ir prisidės kiekvienas pagal savo išgales.

Leonardas Sruoga

Buenos Aires, 1955. VIII. 29 d.

MONTEVIDEO LIETUVIAI

MIRĖ KONSTANCIJA JUSIENĖ

Rugsėjo 8 d. Urugvajuje mirė „Laiko" Garbės Leidėja **Konstancija Jusienė.** Velionė buvo gimusi Lietuvoje, Palsodės kaime, Labanorių parap. Iš Lietuvos išvyko 1929 m. Atvykusi į Urugvajų 1936 m., susižiedavo su p. Edvardu Jusiu, kur pavyzdingai darbavosi, kol susikūrė lengvesnį gyvenimą.

Palengvėjus ekonominėms sąlygoms pasižymėjo savo duosnumu; duosnūs buvo draugijoms, duosnūs ir pavieniams asmenims.. Velionė buvo darbšti Katalikių Moterų Draugijos narė. Ypač paskutinėmis savo gyvenimo dienomis prašė Mergelės Marijos, kad ją pasimtų pas save. Jos prašymas buvo išpildytas ir velionė persiskyrė su šiuo pasauliu kaip tik rugsėjo 8 d., kada Lietuvoje švenčiami dideli Šiluvos atlaidai.

Kas tik velionę pažino ar teko su ja draugauti, jaučia, kad neteko vienos iš mylimiausių asmenų, kurios amžiais neužmirš.

Jo Malonei
D. Gerb. „Laiko" Redaktoriui,
c. Mendoza 2280, Avellaneda.

DIDŽIAI GERBIAMAS
KUN. REDAKTORIAU,

Neatsisakykite patalpinti savo laikrašty mano pareiškimą.

Prieš keletą metų pas mane buvo atsilankęs vienas asmuo, prašydamas pasirašyti po peticija neva tam, kad būtų galima gauti municipalitete darbą. Aš, nieko blogo nemanydamas, pasirašiau. Tik vėliau patyriau, kad patekau į liet. komunistų pinkles. Tad dabar viešai atšaukiu savo ten padėtą parašą ir smerkiu juos už apgavimą.

Napolys Malakauskas

Montvideo, 1955 m. VIII. 19 d.

LABAI PRAŠAU NEDEGINTI...

Spaudoje randame vis daugiau ir daugiau žinių apie istorinės medžiagos sunaikinimus. Seniau vienas laikraštis paskelbė, kaip vieno žymiausių veikėjų archyvas buvo par-

Marytė čikštaitė ALPPS vardu įteikia gėles LKT Muzėjaus vedėjai Poniai Antaninai Mikelionienei.

Pasaulio Lietuviai

ELTOS ŽINIOS

AUSTRALIJA

→ **Melburno centrinė mokykla.** Ši mokykla, kuriai šiais metais sukanka 5 m. gyvavimo jubiliejus, yra pirmoji lietuviška mokykla Australijoje. Jos įsteigimo nuopelnas tenka skautams, kurie pirmieji pradėjo rūpintis savo jaunesniųjų narių tautišku sąmoningumu. Iki šiol mokyklą baigė viso 33 mokiniai. Mokyklą lankė 1950 m. — 13 mokinių, 1951 m. — 46, 1952 m. — 59, 1953 m. — 55, 1954 m. — 30, 1955 m. — 18. Mokinių skaičius paskutiniais metais sumažėjo įsisteigiant kitoms mokykloms.

Dabar ši mokykla veikia Australijos Lietuvių Kultūros Fondo priežiūroje. Mokyklos vedėjas yra jos steigėjas mokytojas J. Matulis. Be jo šiuo metu mokykloje dirba mokytojai A. Karpavičius ir L. Vacbergas.

VOKIETIJA

→ (URT) Š. m. rugpiūčio mėnesio 16 — 18 d. d. URT valdytojas dr. P. Karvelis lankėsi Bonnoje. Ta proga jis buvo primtas Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijoje. Pasikalbėjimo metu buvo paliestas federalinės Vokietijos nusistatymas ryšium su Vokietijos apjungimu ir kanclerio kelione į Maskva. Taip pat dr. P. Karvelis aplankė visą eilę kitų politinių asmenų.

— — —

→ Maskvos radio pranešimu, į š. m. rugsėjo 20 d. New Yorke įvykstantį Jungtinių Tautų visuotiną suvažiavimą, Sov. Sąjungos delegaciją sudarys: Molotovas, Kuznetsovas, lietuvis p. Matulis. Lietuvos Mokslų Akademijos pirmininkas, Malikas ir Zarubinas.

(Clarin, Nr. 3.564).

Bs. Aires Lietuvių Kolonijos Teatro mėgėjų grupė su dideliu pasisekimu rugpjūčio 20 d. Lietuvių Salėje per birutiečių vakarą suvaidinusi St. Žemaičio 5 veiksmų dramą „Leitenantas Antanas". Birutiečių atstovė režisoriui p. A. Derenčiui įteikia gėles.

SPORTAS

KOVAS — YANKEE ALL STARS krepšinio rungtynės, kurios buvo numatytos sužaisti rugsėjo 3 d., dėl rimtų priežasčių negalėjus atvykti amerikonams, neįvyko. Jos atidėtos vėlesniam laikui.

→ Neseniai įvykusiose Club Atletic de Buenos Aires šachmatų pirmenybėse mūsų buv. valstybinės šachmatų komandos dalyvis M. Luckis užėmė antrą vietą. Tai tikrai puikus rezultatas, juo labiau, kad M. Luckis ilgesnį laiką nesirodė šachmatų pasaulyje.

→ **Sporto Klubas KOVAS** pradėjo iš anksto rimtam pasiruošimui — **Antrajai Pabaltiečių Sporto Šventei,** kuri įvyks š. m. spalio mėn. 30 d., Lietuvių Aušros Vartų par. sporto aikštėje. Su gausiom ir stipriom savo rinktinėm dalyvaus latviai ir estai.

→ Kolumbijoje įvykusiose P. Amerikos krepšinio pirmenybėse pirmą ir antrą vietą pasidalino Urugvajaus ir Paragvajaus ekipos. Argentina užėmė ketvirtą vietą.

Jei buvusiųjų buvo padaryta nedovanotinų klaidų ir parodyta apsileidimo, tai šiandien, Tautos agonijos metu, likusieji turime tapti vertais pirmųjų savanorių ir šiandieninių, neįsivaizduojamose sunkiose aplinkybėse kovojančių partizanų, kurie be paliovos šaukia kapinyne — „mes žuvome, kad jūs būtumėt laisvi".

(Sauervein'as).

— Varnai iškapoja mirusiems akis, bet pataikautojai ir gyvuosius apakina. **Epictetus**

L.K.T. MUZĖJUJE SUKRAUTI MENO TURTAI KARTŲ KARTOMS RODYS KAS MES ESAME BUVĘ

J. ČIKŠTO KALBA PASAKYTA L.K.T MUZ. ATIDARYMO PROGA

Ši diena mums labai brangi, brangi visai Argentinos lietuvių kolonijai, nes švenčiame kuklaus muzėjaus, Lietuvių Kolonijos Tautinio Muzėjaus atidarymo šventę. Galime ne tik džiaugtis, bet taip pat ir didžiuotis, nes tuo įvykiu pažengėme tvirtą žingsnį į priekį kultūros link. Ne tik mes su savąja jaunąja karta, kuriai mūsų liaudies meno turtai svetimi, bet ir svetimtaučiai turės progos bent dalinai pažinti, savo akimis įvertinti ne tik mus pačius, bet ir pavergtą mūsų visų mylimą kraštą Lietuvą, kuri šiandien sielvarto prislėgta plūsta kraujuose, spaudžiama mums gerai pažįstamo beširdžio maskoliaus letenos.

Šį muzėjų patys sukrovėme savo aukomis ir jame yra neįkainuojamas lietuviškas liaudies meno lobynas. Jame sudėta tai, kas buvo saugojama per ilgus metus, žodžiu atsivežti dalykai iš Lietuvos. Muzėjus, meno židinys kartų kartoms sakys kas mes buvome ir kas mes esame. Meno vertybės, nors be žodžių, bet kalbės apie mūsų bočių kraštą, apie mūsų kultūrą, apie mūsų darbščiųjų motinų rankas. Ne pasigirdamas kalbu, bet sakau nuoširdžiu, savo šalį mylinčiu žodžiu.

Atidžiai peržiūrėję šį kuklų meno lobyną rasime įvairių įvairiausius, rūpestingųjų lietuvaičių, akis pavergiančius, darbščiųjų rankų suderintus aštuonyčius ir dvylikynčius. Nors nesu meno žinovas, bet mano akys sako, kad jie yra dieviško grožio; o tie gintarai, lyg pačios kunigaikštienės Birutės dovana, kurie amžinai puoš šį mūsų visų meno lobyną.

Išlikę meno turtai parodo lyg veidrodyje mūsų žilagalvių tėvelių meninį skonį, jų meilę ne tik savo vaikams, bet taip pat ir pačiai tautai. Ar mes galime įsivaizduoti, kiek prie šių meno kūrinių nemiegota naktų, kiek galvosūkio, kol šu plonais linais išpynė savo sielos pergyvenimus, lietuviškos gamtos stebuklingą grožį, kol sukrovė savo dukroms tą pasakiškai gražų kraitį, tas sunkias, kaip vargas, skrynias. Iš tų kraičių dauguma meno audinių dabina ir mūsų kolonijos muzėjų.

Šie kultūrinio ir amžinai nemirštančio darbo nuopelnai priklauso poniai Antaninai Mikelionienei, kurios nenuilstamas darbštumas, meilė savam kraštui leido šiandien gėrėtis šiuo gražiu kultūros židiniu.

Ši moteris tebūna pavyzdžiu kitoms, kaip reikia aukotis dėl jaunosios kartos, nes ji, ponia, kaip lietuviška bitelė, tuos turtus rinko dėl jos. Yra lietuviškas posakis, jog daug rankų didelę naštą pakelia, bet ponia Mikelionienė viena pakėlė didelę naštą — baigia ponas J. Čikštas savo kalbą.

duotas makulatūrai, kitas — kaip vienas asmuo besikraustydamas spaudą paliko jėloje, kaip kitas didelį laikraščių rinkinį sudegino... Be to, daugelis veikėjų žodžiu papasakojo, kaip sunaikinti organizacijų archyvai, knygynai ir kita brangi istorinė medžiaga. Labai prašau jokiu būdu nenaikinti istorinės medžiagos. Naikinant daromas didelis nusikalstamas darbas prieš tautą, jos mokslą, jos kultūrą. Kiekvieną archyvinį lapelį, kiekvieną knygą ar laikraštį ir kiekvieną muzėjinį dalykėlį siųskite Pasaulio Lietuvių Archyvui, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Illinois, U. S. A.

Vincentas Liulevičius,
PLA Direktorius

ĮSIGYKITE SAVO NAMŲ BIBLIOTEKAI SEKANČIAS TURININGAS IR ĮDOMIAS KNYGAS:

BENAMIAI — Dr. J. Mikelionis,
KOMUNIZMO PAGRINDAI — J. Venckus,
JAUNOJO GALIŪNO KELIU — P. Gavėnas
ORA PRO NOBIS — J. Gliauda
TĖVAS PIJUS — V. Rimšelis (mūsų laikų stigmatizuotas)
MARIJA MUMS KALBA — J. Kuzmickis
DON KAMILIAUS MAŽASIS PASAULIS — Guareschi,
DŽIAUKIS GYVENIMU — O. S. Marden
PAVASARIS PRIE VARDUVOS — Paulius Jurkus
LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS — M. Biržiška

Leidiniai gaunami „LAIKO" Adm.

Mielas skaitytojau, ar jau užsimokėjai „LAIKO" prenumeratą?

Giliai sujaudintas del

KASTUTĖS DIČIŪTĖS JUSIENĖS

mirties Montevideo mieste, reiškiu gilią užuojautą savo gerbiamam „Hermanitui" P. EDUARDUI JUSIUI ir dėkoju už pranešimą telegrama A. Bartašiūnui,

Simonas Eidietis

P. EDUARDUI JUSIUI,

Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininkui, mirus Jo žmonai KONSTANCIJAI, reiškia gilią užuojautą Mykolas Svečiulis, Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės pirmininkas su visa Urugvajaus Lietuvių Bendruomene.

P. EDUARDUI JUSIUI,

mirus jo žmonai KONSTANCIJAI, reiškia nuoširdžią užuojautą Urugvajaus Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, Lietuvių Katalikų Vyrų Draugija ir Urugvajaus jaunimas, Urugvajaus Lietuviai Vyčiai.

P. EDUARDUI JUSIUI,

liūdinčiam dėl savo žmonos KONSTANCIJOS mirties, savo didžiausiam Urugvajaus geradariui reiškia gilią užuojautą Urugvajaus Lietuviai Jėzuitai.

KONSTANCIJAI JUSIENEI mirus, Vytautas Dorelis su šeima reiškia gilią užuojautą jos Vyrui, savo geradariui

P. EDUARDUI JUSIUI.

PAVASARIO ŠVENTĖ LIETUVIŲ CENTRE

Š. m. rugsėjo 17 d. 21.30 val. Kultūrinė ir Savišalpinė dr-ja Lietuvių Centras, organizuoja savo patalpose, Tabarė 6950, Villa Lugano didelę

PAVASARIO ŠVENTĘ – COKTAIL - DANZANTE.

Vaišės prasidės 21,30 val.

Šokiams gros didelis orkestras "JOE MILLAN'.

Lietuvių Centro Valdyba maloniai kviečia visus dalyvauti.

AVELLANEDA — Bs. As.

* **Agr. Antanas Šantaras,** išbuvęs apie savaitę laiko Kordobos provincijoje, vėl grįžo į Bs. Aires. Agr. Šantaras yra ALB CV sekretorius, didelis visuomenininkas ir nuoširdus „Laiko" bendradarbis, kuris nuolat rašo „Laiko" numeriuose politinę apžvalgą.

* **Elena Runimienė** išvyko į Catamarca ir ten išbus mėnesį laiko. Ponia Runimienė gražiai dainuoja solo ir aktyviai yra įsijungusi į kultūrinį veikimą mūsų lietuviškoje kolonijoje.

* **Veronika Gaurienė su sūnumi Matu** iš J. A. Valstybių, paviešėję pas savo skaitlingus gimines Argentinoje, rugpjūčio 26 d. išvyko atgal į J. A. Valstybes.

PAKRIKŠTYTAS LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Viktoras Jonas Žemaitis, Antaninos Kazlauskaitės ir Broniaus Žemaičių sūnus buvo pakrikštytas Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje rugsėjo 3 d. Krikšto tėvais buvo Margarita S. ir Stasys Kavaliauskai.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

LIETUVIŠKAS PENSIJONAS

c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.

Savininkas

JUOZAS VASILIAUSKAS

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. **Antanas Šalčiūnas**

Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS**

yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS

- **PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**

REMONTUOJAMA:

- **ŠALDYTUVAI - HELADEROS,**
- **RAŠOMOSIOS,**
- **SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir**
- **VENTILIATORIAI.**

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 — **Butas: MEXICO 950**

T. E. 38 - 2950

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

SUKŪRĖ LIETUVIŠKĄ ŠEIMĄ

Stasė Juknaitė ir Stasys Koreiva rugsėjo 3 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje sukūrė naują lietuvišką šeimą. Santuokos liudininkais buvo Antanas Koreiva ir Petronėlė B. Juknienė. Po sutuoktuvių gražios vestuvių vaišės įvyko Lietuvių Salėje, kuriose dalyvavo daug jaunavedžių draugų ir pažįstamų. Jaunavedžiai gavo daug labai vertingų dovanų. Linkime jiems sulaukti ilgo ir laimingo gyvenimo moterystės kelyje.

MIRĖ ONA ŽEMAITIENĖ

Gauta žinia, jog Lietuvoje mirė Ona Žemaitienė, kilusi iš Daujočių kaimo, Svėdasų val., Rokiškio ap. Tebūna jai lengva Lietuvos žemė.

KORDOBA

* **Dr. A. Zotovas,** kordobietis, kartu su Dr. Jose F. Verna parašė knygą „Alergia y tuberculosis", kuri verta didelio dėmesio. Džiugu, kad mūsų tautiečiai dirba mokslinį darbą ir juo garsina lietuvių vardą svetimtaučių akyse. Reikia palinkėti Dr. A. Zotovui ir toliau dirbti mokslinį darbą niekad nepailstant, tuo duodant pavyzdį kitiems mūsų tautiečiams, kurie taip pat galėtų ką nors įnešti į mūsų kolonijos istoriją.

HURLINGHAM

EISMO NELAIMĖJE SUŽEISTA p. A. ŽIDELIENĖ

Š. m. rugpjūčio 31 d. einant per gatvę, sunkvežimio buvo užkliudyta ir sunkiai sužeista p. A. Židelienė, kuri be sąmonės tuoj buvo nugabenta į ligoninę, kur ir buvo suteikta greitoji pagelba. Dabar p. Židelienė pargabenta į nuosavus namus ir gydoma savo vyro ir dukrelės Rositos (medicinos studentės) priežiūroje. Ligonę namuose gausiai lanko tautiečiai ir vietos gyventojai, p. Židelių šeimos draugai. Linkime greito pasveikimo.

Koresp. iš H.

A. a. Jurgis Palaikis, rosariškis

TEMPERLEY

PADIDĖJO TEMPERLIŠKIŲ APYLINKĖ

Š. m. rugpjūčio 29 d. pp. **Blanka Duchini ir A. Adomaičiai** susilaukė gražios ir sveikos dukrelės, kuri bus pakrikštyta Karmen-Haydee vardu.

Linkime mažajai Adomaitytei augti ir stiprėti tėvelių patriotų globoje.

P. A. Adomaitis yra susipratęs ir veiklus Llavallol lietuvis: yra A. L. B-nės Temperley Apylinkės vice-pirm. ir Aušros choro dalyvis.

K.

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 652 Tablada 0110

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126 — ING. ANATOL DICIUS INSTALACIONES — Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

* **CENTRALINIS APŠILDYMAS** (garo, vandens ar oro),
* **SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,**
* **SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS**
* **VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.**

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant **sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus.** Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — **Veltui.** Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER",

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)

T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „MITRE"

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

DĖMESIO!

Š. m. spalių (octubre) mėn. 1 d. 20 val. Dr. Vinco Kudirkos vardo salėje, Av. San Martin 3175/83, Lanus

Susivienijimo moterys ruošia DIDELĮ VERMUTĄ.

Šį kartą moterys linksmins vyrus su specialia programa, kurią

IŠPILDYS VIEN MOTERYS.

Nežiūrint didesnių parengimų išlaidų, įžangų kainos paliekamos tos pačios. Bilietai gaunami iš anksto pas SLA Skyrių pirmininkus, Centro vald. narius ir moterų sekcijos pareigūnės.

IKI MALONAUS PASIMATYMO!

S. L. A. Moterų Sek. Valdyba

BERISSO

Sekmadienį, rugsėjo 18 d. 10 val. lietuvių pamaldos bus už a. a. VLADĄ BELEZARĄ. Gimines ir pažįstamus kviečia ponia Miškienė, kuri užprašė pamaldas a. a. Vlado intencija.

* Rugpjūčio 27 d. Lietuvių Savišalpos ir Kultūros Draugija „Nemunas" Berisse paminėjo 46 metų gyvavimo sukaktį. Sukaktis buvo paminėta gražia trijų veiksmų komedija: „Vienas tėvas jieško šešių dukterų". Šokiams grojo „Montecarlo" orkestras. Sveikindami minėtą draugiją linkime, kad ji vis daugiau ir daugiau įsijungtų į Argentinos lietuvišką veikimą.

ROSARIO

VESTUVĖS

Rugsėjo mėnesio pradžioje skambėjo vestuvių varpai – **P. Diana Stasevičiutė ir Robertas D. Guasoni** sumainė žiedus. Religinės apeigos įvyko šv. Antano bažnyčioje. Povestuvinėje kelionėje į Bariloche prabus kelias savaites. Grįžę laikinai apsigyvens pas jaunosios tėvą, lietuvių veikėją p. Stasevičių. Gauta nemažai dovanų, nors nebuvo keliama didelių vestuvių; dalyvavo tiktai šeimos artimieji.

GIMTADIENIS

Nijolės Papečkytės gimtadienio proga josios tėvai O. ir J. Papečkiai iškėlė vaišes. Dalyvavo: K. Kriaučiūnienė su vaikais, P. Balsienė, O. Rakutienė, O. Liutkevičienė, O. Vyšniauskienė ir kiti.

RUSAI UŽVALDĖ LIETUVIŲ KLUBĄ

Arijon gatvėje yra lietuvių klubas, bet tiktai vardu, nes jau baigia užvaldyti lietuvių pezais nupirktą nuosavybę komunistai - rusai. Karkart jie vis daugiau ir daugiau kišasi į vidaus tvarką. Net lietuviai nežinojo, kad jų „broliai" perka pianiną. O pastatė jį lietuvių patalpose, kad slavų dainos kiltų padangėn... Kiti, neva, susipratę lietuviai, sako: „jieškokime daugiau lietuvių narių, o tada galėsime nubalsuoti rusus!" Bet ar ne per vėlu? Ir kągi darys tikrai susipratę lietuviai komunistų namuose?! Jau rusai rengiasi krapštyti laukan ir bufetui vadovaujantį lietuvį, mat, jisai dar kalba lietuviškai. Prie ko prieisime, vyručiai!

S. Za.

Moderniškų Baldų ir Sofų FABRIKAS
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

TEXTIL BRAŽĖNAS

Lietuvių audimo fabrikas.

Tucuman 3718

Monte Chingolo 4 de Junio

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435

Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

SIUVIMO AKADEMIJA

Profesora ONA BALNAITYTĖ

c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.

SINGER SISTEMA

Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus.

NIKODEMAS LEIPUS

Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA

VALGYKLA - RESTORANAS

Sav. **Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis**

c. Nueva York 4708, Berisso.

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

* **„PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis:** Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19. —

V. RAMANAUSKAS

RADIO TECHNIKAS

mokslus baigęs JAV-bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

* **CONDOR HOTEL, Villa Rumipal,** frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* **„LIETUVA" Sav. V. Nalivaika.** Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„ŽEMAITIJA", Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.**

Buenos Aires Avellaneda

VYČIŲ DRAUGIJA KVIEČIA VISUS DALYVAUTI

PAVASARIO SUTIKIMO ŠVENTĖJE,

kuri įvyks LIETUVIŲ SALĖJE,

BRASIL 835 AVELLANEDA

RUGSĖJO 24 D. 21 VAL.

SCENOJE:

„ŠOKIAI IR ATSIMINIMAI",

LINKSMI MONOLOGAI.

Dalyvaus su tautiniais rūbais!

Lietuvių tautinių šokių grupė „Daina", Vengrų tautiniai šokiai, Argentinų tautiniai šokiai, Amerikonų Boogie-Woogie šokiai, Hispanų tautiniai šokiai, Argentinos tipiškas šokis — Tango.

ŠOKIAI ir ŽAIDIMAI

PRIE LINKSMOS MUZIKOS

Jazz "SAO PAULO".

Nepraleiskite progos PUKIAI PASILIKSMINTI.

PAMATYKITE LIETUVIŠKĄ FILMĄ!

Graži mūsų Lietuva! Ją šiemet pamatysi tik vienintelį kartą J. Gilvydžio lietuviškose spalvuotose filmose sekmadienį, rugsėjo 18 d. 17 val. Lietuvių Salėje, Avellanedoje. Kelias valandas viską užmirši, nusikelsi į savo brangiosios Tėvynės mėlyną padangę ir ten tarp žydinčių rugių ir pievų atsikvėpsi, atgaivinsi išsiilgusią dvasią.

Dar kartą grįšime į jaunystės dienas, ten išmintus takelius, medžiuose skendinčias sodybas, miestus, miestelius, dainų apdainuotas upes ir skaidrius ežerus.

Vėl skambės ausyse lietuviška daina, vėl su maršu žygiuos kariai; vėl matysi savo prarastą rojų, dėl kurio laisvės sielojies ir kovoji.

Matysi taip pat istorinius įvykius, kuriems šiemet sukanka 15 metų. Bus matytų filmų ir gražių priedų. Nepraleisk progos aplankyti Lietuvą! Po filmų bus šokiai.

„LAIKO" ATSTOVAS GAVO DIPLOMĄ

Tarptautinio Eucharistinio Kongreso Rio de Janeire Lietuvių Sekcija „Laiko" atstovui **Pijui Gudelevičiui** už bendradarbiavimą suteikė Garbės Diplomą, po kuriuo pasirašė Garbės Pirmininkas Vysk. V. Brizgys ir Lietuvių Sekcijos pirmininkas kun. J. Janulionis. Panašų Garbės Diplomą gavo už nusiųstas plokšteles su lietuviškomis dainomis ir giesmėmis ir šv. Cecilijos choras.

„Laiko" atstovas Pijus Gudelevičius grįžo į Bs. Aires rugsėjo 9 dieną.

NAUJA BIRUTIEČIŲ MERGAIČIŲ VALDYBA

Rugsėjo 4 d. birutiečių mergaičių įvykusiame susirinkime išrinkta nauja valdyba: **Alicia Virgailytė** — pirmininkė, **Onutė Savickaitė** — sekretorė, **Alicia Miliauskaitė** — kasininkė. Birutiečių mergaičių globėja vienbalsiai pakviesta tautinių šokių mokytoja p. **Aldona Černiauskienė.** Dvasios vadas lieka kun. A. Kleiva.

DĖMESIO STUDENTAMS!

Dėl stipendijų studijoms J. A. Valstybėse 1956-tiems metams teirautis ICANA, Maipu 687 arba pas kun. J. Margį, Aušros Vartų liet. parapijoj.

SUDEGĖ SANDĖLYS

Rugsėjo 2 d. sudegė **Juozo Deveikio** sandėlys. Gaisras kilo dėl elektros įrengimo netobulumų. Padaryta daug nuostolių.

* **P. Jurgelėnas** su dukra, atvykę iš Santa Fe į Bs. Aires, aplankė Juozą Deveikį.

* **Jonas Černiauskas** yra paguldytas Alviar ligoninėje, salė 24, lova 49. Serga širdies liga.

* **Eduardas Kazimieras Balsys** gimė Pena ligoninėje rugsėjo 3 d. Tėvai: Kazimieras ir Marija, gyv. Val. Alsinoj. Kazimieras yra šv. Cecilijos choristas.

VĖL IŠVYKO Į KORDOBOS KALNUS

Pabuvęs kurį laiką Bs. Aires, **gen. T. Daukantas** vėl išvyko į Kordobos kalnus. Geras klimatas sustiprins jau 71-rius metus išgyvenusį senelį, kuris daug yra nusipelnęs Lietuvai.

* **Ona Vanagienė** po kojos operacijos Vidrero poliklinikoje grįžo namo ir gydosi savo vyro ir dukters priežiūroje. Duktė Zuzana dainuoja šv. Cecilijos chore, dalyvauja Birutės Tautiniame Sambūryje ir pasižymi artistiniais gabumais.

* **Petras Kazlauskas** šio mėnesio 6 d. lėktuvu išvyko į J. A. Valstybes aplankyti savo giminių. Ten žada išbūti apie tris mėnesius.

* **Ponas Jakimavičius** turėjo operaciją Vidrero poliklinikoje, po kurios pradeda atgauti sveikatą.

Nepraleiskime progos, komedija!

Spalio 1 d. 21 val. ARGENTINOS LIET. BENDRUOMENĖS, AVELLANEDOS APYLINKĖ LIETUVIŲ SALĖJE, Brasil 835, Avellaneda, ruošia gražų vakarą. Statoma 3-jų VEIKSMŲ KOMEDIJA:

KAROLIO TETA.

Veikalą režisuoja K. RUNIMAS.

PO PROGRAMOS ŠOKIAI.

Visus maloniai kviečia pamatyti gražų veikalą ir pasilinksminti Rengėjai.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Po $ 5. (Urug.) — **J. Bislius, J. Jazauskas ir L. Višniauskas.**

$ 30. — **K. Šimkevičius.**

$ 25. — **Paliulioniai.**

Po $ 20. — **A. Butkevičius, Korkūzas, V. Malela, S. Venckaitis**

Po $ 10. — **L. Bernotas, A. Kunigėlytė, B. Martinėnas, N. N. ir M. Povilaitis.**

Visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkoja **„LAIKO" Administracija.**

AUKOTOJAI IR AUKOS L.K.T.M.

A. Baltrušaitis — vėliavėlę nuo kario uniformos.
M. Bartkienė — megstą staltiesę.
J. ir K. Čekanauskai $ 100.
J. Čikštas — medaliams vitriną ir $ 100.
K. Deveikis - Pipiras — $ 100.
J. Gilvydis — dailin. Menčinsko nuotrauką.
V. Grigonienė — rankšluostį.
J. Gudeleviius — Lietuvos valst. pinigų nuotrauką.
L. Kančiauskas ("F. Reporter") — įrėmuotą muziejaus vadovybės didelę nuotrauką ir Aušros Vartų padidintą nuotrauką.
B. Jurgėla — $ 20.
Ses. Kazimierietės — Šv. Kazimiero paveikslą ir didelį plakatą.
O. Kasparienė — didelę ir menišką gintarinę apyrankę, ir $ 50.
J. Krivickienė — žvejo tinklą ir rankšluostį.
K. Kanapinskas — $ 200.
E. Mikšnienė — tolką linų (šimto penkių metų).
A. Naujokas $ 100.
L. Neimanas — 29 liet. pašto ženklus.
N. N. — $ 100, **N. N.** — $ 100, **N. N.** — $ 100.
Petruševičius — vitrinėlę.
K. ir E. Runimai — $ 100.
L. Sruoga — $ 20.
Sakalauskas ir Mainonis — $ 30.
K. Šimkevičius — $ 40.
E. Trimonienė — siuvinėtą paveikslą.
F. Trumpis (iš Brazilijos) menišką, seną kryžių.
A. Vilutis — $ 50.
E. Vinkšnelienė — 2 staltieses, 2 rankšluosčius ir užvalkalą.

Muziejų atidarant suaukota $ 755.

Visiems aukotojams, **Z. Juknevičiui** už skelbimus per radio, **L. Neimanui** už prožektorių įvedimą ir paveikslų tvarkymą, **S. Vaiciekauskienei, A. Petraičiui ir V. Sviderskui** už uolų talkininkavimą, **Vyt. Petronaičiui** už menišką Muziejaus akto ir aukotojų sąrašo parašymą, **A. Šantarui** už atidarymo programos pravedimą, visiems kalbėtojams už įspūdingus sveikinimus, pramoninkams už gėles, šeimininkėms: **M. Sturevičienei, D. Šabūnaitei, O. Lipinskienei ir visoms talkininkėms** už vaišių suruošimą, **L. Sruogai** už meninės dalies pravedimą, **kvartetui „Aitvarai" ir vadovui V. Cibavičiui** už skambias dainas, jaunosioms **šokėjoms ir R. Runimui** už tautinius šokius, taip pat ir visiems dalyviams maloniai dėkoja

L. K. T. Muziejaus Vedėja A. Mikelionienė ir Komisija

PRAŠYMAS

Kas yra muziejui dovanoję dvi gražias, žalias lovatieses ir siuvinėtą kilimą su briedžiais prašoma savo pavardes pranešti Muziejaus Vedėjai.

SUSIRŪPINIMAS

Nuolat daugėjant Muziejaus eksponatams Muziejaus Vadovybė yra susirūpinusi jo plėtimu. Esamos vitrinos jau yra perpildytos. Kai kur net per daug suspausti eksponatai. Ypatingai maža vietos belikę vertingam ir įdomiam lituanistikos skyriui.

PADĖKOS

P. Ilčiukui už $ 50 auką vargonams dėkoja **Parapijos Klebonas**

J. Šlafertui už knygą „Šv. Kazimiero Seserų Kongregacija", dėkoja **Knygyno Vedėjas**

NESKRIAUSKIME KNYGOS

Prašoma paimtas iš „LAIKO" knygyno knygas stengtis neužlaikyti daugiau kai mėnesį. Šiuo būdu galės jomis pasinaudoti žymiai daugiau skaitytojų.

Knygyno Vedėjas.

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

Moterų ir Mergaičių drja „Birutė" $ 100.
Onutė Petraitytė $ 100.
Vincas Ratkus $ 100.
Leonas Ryselis $ 100.
Katrina Pupelienė $ 50.
Jurgis Staškūnas iš Berisso $ 50.
Romualdas Stukas $ 50.
Malelai $ 30.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja **Radio Valandėlės Vadovybė.**

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión Nº. 4289

Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 485984

Redaguoja **Red. Kolegija.** Red. **Antanas Kleiva.** Rankraščiai **taisomi** Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. **KAINA:** Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $1.50. Urugvajuje met. 5 nr. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 148 15 DE SEPTIEMBRE

LIETUVIŠKOS FILMOS

Sekmadienį, rugsėjo 18 d. 17 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda,

J. Gilvydžio Kino Teatras "VYTIS"

parodys šiemet tik vienintelį kartą rinktines, gražiausias

LIETUVIŠKAS SPALVOTAS FILMAS

su istoriniais įvykiais, naujomis dainomis ir žavėtinais gamtos vaizdais.

DALYVAUKIME VISI! PO FILMŲ ŠOKIAI

PADĖKA

Lietuvių Kolonijos Tautinio Muzėjaus vadovei ir mažųjų Tautinio Ansamblio mokytojai p. A. Mikelionienei, mėnėto muzėjaus atidarymo proga man dovanojusiai gražią tautinę juostą ir kaklaraištį už mano bendradarbiavimą prie mažųjų ansamblio; už dovaną, kurią tiek branginu ir džiaugiuos ją gavęs, kurią kiekvienas jaunuolis norėtų turėti, tariu didelį ačiū! O kas liečia mano kuklų bendradarbiavimą, tai turiu prisipažinti, kad noriu sekti pavyzdžiu didelių visuomenininkų, kurių tiek daug reikia , o tiek maža turime.

Richardas Runimas

* **Pijus Gudelevičius,** „Laiko" atstovas, praleidęs apie du mėnesius kelionėje, dalyvavęs Eucharistiniame Kongrese Rio de Janeire, aplankęs Brazilijos ir Montevideo lietuvius, grįžo į Bs. Aires ir įsitraukė į „Laiko" administracijos darbą.

* **Morta Kungienė,** belipdama į tramvijų, krito ir susižeidė galvą ir ranką. Ligoninėje sutvarkius žaizdas, gydosi savo namuose, Paraguay 740, Avellaneda.

* **Ponia Aleškevičienė** sunkiai serga. Vyro bei vaikų globoje ligonė gydosi savo namuose.

* **Julius Petronis** rugsėjo 5 d. turėjo vidurių operaciją, po kurios sveiksta c. Arenales 1718, pirmam augšte, 103 kambaryje.

* **Valentina Vaitkevičiūtė Šerkšnienė** rugsėjo 6 d. susilaukė sūnaus, kuriam duotas Artūro vardas.

VIEŠA PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame geraširdžių tautiečių ligoniams remti ir slaugyti būreliui už skanius lietuviškus užkandžius ir „Laiko" administracijai už didelį ryšulį įvairių lietuviškų laikraščių, kuriuos mums perdavė maloni ponia Ona Lipinskienė.

Šioje ligoninėje (Policlinico G. M. Rodriguez, Ituzaingo) esame septyni lietuviai. Justinas Kindurys mirė š. m. birželio 29 d., o Vacl. Višniauskas sunkiai serga. Kiti dar laikomės.

Ig. Užbalis, M. Stankūnienė, J. Šilinskas, A. Langevičius, B. Marcinkevičius ir D. Klimavičius.

PAJIEŠKOJIMAI

JURGIS MASYS, gyvenąs Sao Paulo Brazilijoje, pajieško savo pusbrolio Kazimiero Adomonio ir puseserės Emilijos Adomaitytės, kilusių iš Pažėrių kaimo, Lelūnų val., Utenos aps., išvykusių į Argentiną 1928 m. Pajieškomasis arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti: J. Masys, Caixa Postal 4118, Sao Paulo, Brasil, arba pranešti „Laiko" administracijai.

* **Povilas Povilonis,** gyvenąs Sao Paulo Brazilijoje, pajieško savo brolio Prano Povilonio, kilusio iš Štavėnų kaimo, Anykščių val., Utenos apsk. žinantieji prašomi rašyti: P. Povilonis, Caixa Postal 4118, Sao Paulo, Brasil arba „Laiko" administracijai.

* **Genovaitė Klišaitė Skvarnaičienė,** gyvenanti Brazilijoje, pajieško savo puseserės Liudos Klešaitės, kilusios iš Zalubiškių vienkiemio, Rokiškio aps., atvykusios į Argentiną 1929 m. Pajieškomoji arba apie ją žinantieji prašomi pranešti Pijui Gudelevičiui „Laiko" administracijos adresu arba jieškančiai: G. Skvarnavičienė, Estrada do Oratorio 1349, Alto da Moca, Sao Paulo, Brasil.

* **Juozas Baužys,** gyvenąs Sao Paulo Brazilijoje, pajieško savo senų pažįstamų: Antano Brukštaus, Kazio Dervinio, Kazio Pelainio, kilusių iš Šikšnių kaimo. Juozas Baužys turi įdomių naujienų, kurias atsiliepusiems persiųs laišku. Adresas: Juozas Baušys, Caixa Postal 4189, Sao Paulo, Brasil.

* **Albertas Štoškus,** gyvenąs Rua Franca 440, Parque das Nacoes, Santo Andres, Sao Paulo, Brasil, pajieško Andriuškos Juliaus ir jo sūnaus Vytauto, kilusių iš Telšių ir atvykusių į Argentiną 1949 metais.

PRANEŠIMAI

L. K. T. Muzėjų galima aplankyti sekmadieniais po Sumos. Ten pat galima įsigyti muzėjaus įvairių nuotraukų.

„LAIKO" Administracijoj galima įsigyti didelių iliustruotų Lietuvos žemėlapių ir gražių Aušros Vartų paveikslų.

* **Balys Šilaikis,** sustiprėjęs Vitrio poliklinikoje, grįžo į savo namus.

LIETUVIŲ VYRŲ KVARTETAS „AITVARAI"

ruošia įdomų

KONCERTĄ,

kuris įvyks š. m. spalio mėn. 29 d. 21 val.

LIETUVIŲ SALĖJE — Brasil 835, Avellaneda.

I-je programos dalyje:

IŠTRAUKOS IŠ OPERŲ,
LIETUVIŲ TAUTINĖS IR KITOS
POPULIARIOS DAINOS.

II-je programos dalyje:

KLASINIAI ŠOKIAI. — *Ištraukos iš baleto.*

Po koncerto ŠOKIAI iki 3 val. ryto.